

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

AKSARAY YÖRESİNE KAYITLI SÖZLÜ TÜRKÜLERİN
İLK VE ORTAÖĞRETİM DÜZEYİNDE
EĞİTİM MÜZİĞİ OLARAK
DÜZENLENMESİ

Ali Kemal ŞİRİN

Yüksek Lisans Tezi

Danışman

Prof. Dr. Sema SEVİNÇ

Konya-2018

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin

Adı Soyadı	Ali Kemal ŞİRİN
Numarası	138309021005
Ana Bilim / Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi/ Müzik Eğitimi
Programı	Tezli Yüksek Lisans
Tezin Adı	Aksaray Yöresine Kayıtlı Sözlü Türkülerin İlk ve Orta Öğretim Düzeyinde Eğitim Müziği Olarak Düzenlenmesi

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Ali Kemal ŞİRİN

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Ali Kemal ŞİRİN
	Numarası	138309021005
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi/ Müzik Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Sema SEVİNÇ
	Tezin Adı	Aksaray Yöresine Kayıtlı Sözlü Türkülerin İlk ve Orta Öğretim Düzeyinde Eğitim Müziği Olarak Düzenlenmesi

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan **Aksaray Yöresine Kayıtlı Sözlü Türkülerin İlk ve Orta Öğretim Düzeyinde Eğitim Müziği Olarak Düzenlenmesi** başlıklı bu çalışma 12/03/2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı Danışman ve Üyeler

Prof. Dr. Sema SEVİNÇ
Doç. Dr. Atilla ÖZDEK
Doç. Dr. Oğuz KARAKAYA

İmza

ÖN SÖZ - TEŞEKKÜR

Bu araştırma, TRT repertuarında kayıtlı Aksaray yöresine ait türkölere ulaşarak söz konusu eserlerin ilk ve orta öğretim düzeyinde eğitim müziği olarak düzenlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Bu araştırmanın gerçekleşmesinde yüksek lisans eğitimimin başlamasına vesile olan Kıymetli Hocam Sayın Prof. Yusuf AKBULUT 'a bilgi ve birikimleriyle bana yol gösteren danışmanım Sayın Doç. Dr. Sema SEVİNÇ' e, desteklerinden dolayı Aksaray İl Kültür ve Turizm Müdürü Sayın Mustafa DOĞAN' a ve İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü AR-GE uzmanı Sayın Ömer OK' a teşekkür ederim.

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Ali Kemal ŞİRİN
	Numarası	138309021005
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi/ Müzik Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tezin Adı	Aksaray Yöresine Kayıtlı Sözlü Türkülerinin İlk ve Orta Öğretim Düzeyinde Eğitim Müziği Olarak Düzenlenmesi

ÖZET

Bu araştırmanın amacı TRT repertuarında yer alan Aksaray yöresine ait türkülerin ilk ve orta öğretim düzeyinde eğitim müziği olarak yeniden düzenlenmesidir.

Araştırmanın betimsel bir araştırma olmasından dolayı ilk olarak genel tarama modelinden yararlanılmış ve araştırma için belirlenen konunun temellendirilmesi ve yönlendirilmesi için literatür taraması yapılarak konuyla ilgili bilgiler toplanmıştır. Yapılan araştırmalarda TRT repertuarında Aksaray yöresine kayıtlı 23 adet türküyeye ulaşılmış, içeriklerinden form ve konu bakımından uygun olan 12 tanesi seçilmiş ayrıca repertuarda kayıtlı olmayan 2 Aksaray türküsü de çalışmalara ilave edilmiştir.

Çalışmanın sonucunda elde edilen türküler form, konu ve müzik açısından tasnif edildikten sonra ilk ve ortaöğretim düzeyinde eğitim müziği olarak düzenlenebilecekler tespit edilmiştir. Bu tespitler MEB Talim Terbiye Kurulunca yayımlanan Müzik Dersi Öğretim Programında yer alan ölçütler çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Ayrıca düzenlemesi yapılamamış türkülere de daha sonraki çalışmalara kaynak teşkil edebilmesi açısından bu çalışma içerisinde yer verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Aksaray Yöresi Türküleri, TRT repertuarı, müzik eğitimi

T.C.

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Ali Kemal ŞİRİN
	Numarası	138309021005
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi/ Müzik Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tezin Adı	The Arrangement Again of Folk Songs Belong to Aksaray Region as Education Music in The Level of Primary and High School

SUMMARY

The aim of this research is the arrangement again of folk songs belong to Aksaray region in TRT repertory as education music in the level of primary and high school.

Due to this work is a descriptive research, the model of general scanning was used firstly and the information about the subject was collected by scanning literature to substantiate and directed the determined subject. By doing research, it was found 23 folk songs registered in Aksaray region in TRT repertory and 11 of them are suitable to the form and the subject were chosen and also 2 Aksaray folk songs, not registered in repertory, were added to the work.

After the folk songs ,were obtained in the end of the work , were classified as form, subject and music, the ones can be arranged for education music in the level of primary and high school were determined. These determinations were facted in according to the framework in the education programme of music lesson published by the board of education and discipline in the ministry of National Education. The folk songs ,whose arrangements could be performed, were given place in this work to source for next works.

Key Words: Aksaray folk songs, TRT repertory, music education.

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI.....	i
YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU	ii
ÖN SÖZ - TEŞEKKÜR	iii
ÖZET	iv
SUMMARY	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	ix
TABLolar LİSTESİ	ix
GRAFİKLER LİSTESİ	ix
BÖLÜM 1	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	2
Alt Problemler	3
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Sayıtlar	4
1.5. Sınırlılıklar.....	4
BÖLÜM II.....	5
KURAMSAL ÇERÇEVE	5
2.1. TRT Kurumu	5
2.2. Aksaray Yöresi Coğrafi Özellikleri ve Tarihçesi	5
2.3. Orta Anadolu ve Aksaray Yöresi Müziği Özellikleri	7
2.3.1. Aksaray Yöresinde Kullanılan Çalgılar ve Özellikleri.....	9
2.3.1.1. Bağlama.....	9
2.3.1.2. Zurna	10
2.3.1.3. Davul	11
2.3.1.4. Cümbüş.....	12
BÖLÜM III.....	13
YÖNTEM.....	13
3.1. Araştırmanın Modeli	13
3.2. Evren ve Örneklem.....	13
3.3. Verilerin Analizi, Verilerin İşlenmesi ve Çözümlemesi.....	14
BÖLÜM IV	15

BULGULAR VE YORUMLAR	15
4.1. Birinci Alt Probleme Ait Bulgular	15
4.1.1. TRT Repertuarında Aksaray Yöresine Kayıtlı Türküler	15
4.2. İkinci Alt Probleme Ait Bulgular	16
4.2.1. TRT Repertuarında Aksaray Yöresine Kayıtlı Türkülerin Konu ve Tür Bakımından Dağılımları.....	17
4.3. Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular	20
4.3.1. Aksaray Yöresine Ait Türkülerin Müzik Eğitimindeki Kullanılabilirlik Durumları.....	20
4.4. TRT Repertuarında Aksaray Yöresine Kayıtlı Türkülerin Eğitim Müziği Olarak Düzenlenmesi	23
4.4.1. ÇEK DEVECİ	25
4.4.1.1. Çek Deveci Türküsü Teknik Özellikleri ve Eğitim Kazanımları	28
4.4.2. DAM BAŞINDA OTURUR.....	29
4.4.2.1. Dam Başında Oturur Türküsü Teknik Özellikleri ve Eğitim Kazanımları.....	31
4.4.3. GELİN OLAN UZUN OLUR	32
4.4.3.1. Gelin Olan Uzun Olur Türküsü Teknik Özellikleri ve Eğitim Kazanımları.....	34
4.4.4. GÜVERCİNİM SÜT BEYAZ.....	35
4.4.4.1. Güvercinim Süt Beyaz Türküsü Teknik Özellikleri ve Eğitim Kazanımları.....	37
4.4.5. KARABİBER AŞ MO'LUR	38
4.4.5.1. Kara Biber Aş m'olur Türküsü Teknik Özellikleri ve Eğitim Kazanımları	42
4.4.6 DAMDAN DAMA ATLAN YAR.....	43
4.4.6.1. Damdan Dama Atlan Yar Türküsü Teknik Özellikleri ve Eğitim Kazanımları	46
4.4.7. BENİM ATIM (SAFFET EFENDİ).....	47
4.4.7.1. Saffet Efendi Türküsü Teknik Özellikleri ve Eğitim Kazanımları	51
4.4.8. SIRA SIRA KAZANLAR.....	52
4.4.8.1. Sıra Sıra Kazanlar Türküsü Teknik Özellikleri ve Eğitim Kazanımları.....	55
4.4.9. SÜPÜRGESİ YONCADAN	56
4.4.9.1. Süpürgesi Yoncadan Türküsü Teknik Özellikleri ve Eğitim Kazanımları.....	59
4.4.10. ŞERİF HANIM.....	60
4.4.10.1. Şerif Hanım Türküsü Teknik Özellikleri ve Eğitim Kazanımları	64
4.5. TRT Repertuarına Alınma Aşamasında Olan Türküler.....	65
4.5.1. NACİYEM	65
4.5.1.1. Naciye Türküsü Teknik Özellikleri ve Eğitim Kazanımları.....	67
4.5.2. DUVAR ÜSTÜNDE DUVAR.....	68
4.5.2.1. Duvar Üstünde Duvar Türküsü Eğitim Kazanımları.....	70
BÖLÜM V.....	71

SONUÇ VE ÖNERİLER	71
5.1. Sonuçlar.....	71
5.2.Öneriler.....	72
KAYNAKÇA	73
EKLER.....	74
ÖZGEÇMİŞ	94

ŞEKİLLER LİSTESİ

Resim 1. İç Anadolu Bölgesi Haritası.....	5
Resim 2. Aksaray İli Haritası.....	5
Resim 3. Bağlama.....	7
Resim 4. Zurna	8
Resim 5. Davul.....	9
Resim 6. Cümbüş.....	10
Resim 7. Do – İnce Re Dizisi.....	23

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. TRT Repertuvarına Kayıtlı Aksaray Türküleri.....	13
Tablo 2. TRT Repertuvarına Kayıtlı Aksaray Türkülerin Uzun Hava ve Kırık Hava Açısından Dağılımı.....	14
Tablo 3. Aksaray Yöresine Kayıtlı Sözlü Türkülerin Konularına Göre Dağılımı.....	16
Tablo 4. Aksaray Yöresine Kayıtlı Türkülerin Müzikal ve Edebi Bakımdan Değerlendirilmesi.....	18
Tablo 5. Aksaray Türkülerinin Hece, Usûl ve Makam Bakımından İncelenmesi.....	21

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1. TRT Repertuvarına Kayıtlı Aksaray Türkülerin Uzun Hava ve Kırık Hava Açısından Dağılımı.....	15
Grafik 2. Aksaray Türkülerinin Konu Bakımından Dağılımı.....	17

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Orta Anadolu’da yer alan yerleşim birimlerimiz kültür ve yaşam şekilleri bakımından birçok ortak noktada birleşmektedir. İklim, coğrafi yapı, tarım - hayvancılık şartları ve dini unsurlar bu bölgede ortak bir paydada toplanırken, bu saydığımız etkenler ister istemez bölgenin kültür yapısını da aynı payda üzerinde birleştirmiştir. Özellikle Konya, Aksaray, Niğde, Kırşehir, Nevşehir ve Kayseri illerimizde tesadüfen bir kapı çalsanız size hangi ilde olduğunuzu unutturacak ortak davranışlarla karşılaşabilirsiniz ki bu bize bölge insanının ne kadar çok ortak duyguda birleştiğini göstermektedir. Bu duygular da pek tabii ki yörenin türkülerinde dile gelmektedir.

Anadolu erenlerinin, Aksaray ve civar illerde yaşamış olmaları geçmişten günümüze ortak kültürlerin yaşatılması ve günümüze kadar aktarılmasında muhakkak ki en büyük kazançtır. 1200-1350 yılları arasında Konya’da Mevlana, Aksaray’da Taptuk Emre, Yunus Emre ve Şeyh Hamid-i Veli Somuncu Baba, Kırşehir’de ise Hacı Bektaş-i Veli gibi gönül dostlarının varlığı dil, örf ve anelerin ortak oluşum kaynağı açısından kültürümüzün temel taşlarıdır. Bu oluşumun devamında Pir Sultan Abdal, Âşık Garip, Köroğlu, Öksüz Dede, Kul Mehmet ve Karacaoğlan gibi Türk Halk edebiyatının büyük ustaları, günümüz âşık ve ozanlarının ilham kaynağı olmaya devam etmektedir. (Aksaray İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü web sitesi)

Fakat bu ortak paydaların çokluğu bölgedeki yerleşim birimlerini yöre olarak ele aldığımızda birçok kültür ögesi gibi türkülerini de keskin çizgilerle birbirinden ayırmamızı engellemektedir. Bu durum Aksaray ili için daha karmaşık bir durumdadır. İstanbul’un fethinden sonra bizzat Fatih’in emri ile başta âlim ve sanatkârlar olmak üzere Aksaray ilinin büyük bir bölümünün İstanbul’a yerleşmesi ve Cumhuriyet Dönemi’nde ise önce il olma özelliğinin elinden alınıp sonra sırasıyla Konya ve Niğde’ye bağlı ilçe statüsünde kalması yöre türkülerinin farklı farklı illere kayıtlı olmasına neden olmuştur. Ancak son zamanlarda

bu durum Osmanlı arşivlerinden günümüze dek yapılan titiz bir çalışma ile düzeltilmeye başlamıştır.

Aksaray türkülerini kendi içinde sıralayacak olursak; Barana, Bozlak, Ağıt, Yolma (hasat zamanı söylenen türküler) Eşküyalara Yakılan Türküler, Kına Türküleri, Çiftetelli ile Sirtaki karışımı oyunlar, Türkmen Bozlağı ve genellikle de Hareketli Türküler karşımıza çıkar. (Demiryürek, 2002)

Halk müziği, müzik eğitiminde önemli bir yere sahiptir. Yapılan araştırmalara göre mesleki müzik eğitimi veren kurumların müfredatında 1970'e kadar gerekli yeri ve önemi bulamamış olan halk müziği, bu tarihten sonra az da olsa müfredatta yer bulmaya başlamıştır. Günümüze gelene kadar yoğunluk ve içerik bakımından farklılıklar göstermesine rağmen halk müziği lisans ve lisansüstü programlarda yerini almıştır. (Akkoyunoğlu, 2014:2)

Yukarıda verilen bilgiler ışığında söylenebilir ki bu araştırma, TRT repertuvarında kayıtlı Aksaray yöresine ait türküleri ulaşılarak bu türkülerin, gelecek kuşaklara aktarımının sağlanabilmesi maksadıyla, edebi ve müzikal yapıları uygun olanların tespit edilerek ilk ve ortaöğrenim düzeyinde, koro-solo ve okul çalgıları ile seslendirilebilecek şekilde tekrar düzenlenmesi amacıyla yapılmıştır.

1.1. Problem Durumu

Ulusal müzik kültürümüz zengin coğrafyamızda yaşayan her tür olgudan ziyadesiyle istifade etmiş, dünya müzikleri arasında saygın ve ayrıcalıklı bir tür olarak hak ettiği yeri almıştır. Yurdumuzun her köşesinde Anadolu insanı kendisini, inançlarını, örf ve adetlerini, toprağını ve hatta hayvanını, yaradılışının bir gereği olarak mutlak suretle türkülerine, ağıtlarına, uzun havalara kaynak tayin etmiştir.

Günümüzde türkülerimizin gelecek nesillere aktarımı hususunda örgün ve yaygın eğitim kurumları tarafından yapılan çalışmalar yadsınamaz ölçüdedir. İlkokuldan üniversiteye devam eden müzik derslerinde, amatör halk müziği topluluklarından devlete bağlı faaliyet gösteren profesyonel koro ve topluluklara kadar çok geniş bir yelpazede türkülerimiz değerlendirilmekte ve önemli kayıtlar arşiv altına alınmaktadır.

Buna karşılık Orta Anadolu'nun merkezinde yer alan ve halk tarafından önemli bir kısmı ezbere bilinen Aksaray türkülerinin maalesef okul müzikleri arasında yer almadığı ya

da bu konu üzerinde herhangi bir çalışma yapılmadığı bu çalışmanın problem durumunu oluşturmaktadır.

Problem cümlesi “Aksaray Yöresine kayıtlı türküler eğitim müziği olarak düzenlenebilir mi?” olarak ifade edilebilir.

Alt Problemler

1.1.1. TRT repertuarında Aksaray yöresine kayıtlı türküler nelerdir?

1.1.2. TRT repertuarında Aksaray yöresine kayıtlı türkülerin konu ve tür bakımından dağılımı nedir?

1.1.3. Aksaray yöresine ait türkülerin müzik eğitimindeki kullanılabilirlik durumları nasıldır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; içinde sevgi, ayrılık, övgü, ağıt, mahpus, yokluk, kahramanlık gibi birçok duyguyu, toplumsal sıkıntılı zamanları ve yöresel coğrafi olguyu barındırmasına rağmen basit ve eğlenceli ezgilerden oluşan Aksaray türkülerinin ilk ve orta öğretim seviyesinde bireylerin toplu ya da bireysel olarak ve yine okul çalgılarıyla seslendirebilecekleri şekilde tekrar düzenlenmesidir.

Yukarıda verilen amacın bir alt amacı: “İlk ve orta öğretim müzik dersi müfredatlarında yer alan Macar, Rus, Alman, Amerikan Halk dansı- halk ezgisi halk şarkısı v.b. yanında basitleştirilmiş Orta Anadolu türkeleri öğrencilerin sosyokültürel düzeylerini yakalayabilmek açısından ne faydalar sağlayabilir?” sorusunun olumlu cevap ya da cevaplarıdır.

1.3.Araştırmanın Önemi

Bu araştırma Aksaray yöresine ait türkülerin konu ve ezgisel yapı bakımından incelenip uygun olanların tespiti sonrasında ilk ve ortaöğretim düzeyinde öğrencilere öğretimi ile müziksel kültür aktarımı sağlanması açısından önemlidir.

1.4. Sayıtlar

1. Araştırma yönteminin uygun olduğu,
2. Veri toplamak için kullanılan araç ve tekniklerin araştırma için gerekli bilgileri sağlayabilecek nitelikte olduğu,
3. Veri destekleyici nitelikteki yazılı kaynakların yeterli bulunduğu gibi temel varsayımlardan hareket edilmiştir

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma TRT repertuvarında kayıtlı Aksaray yöresi türküleri ile verilerin toplanması amacıyla yapılan ve ulaşılabilen alanyazı taraması ve betimsel durum analizi ile sınırlı tutulmuştur

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. TRT Kurumu

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT), devlet adına radyo ve televizyon yayınlarını gerçekleştirmek amacıyla, 1 Mayıs 1964'te özel yasayla özerk tüzel bir kişiliğe sahip olarak kuruldu. 1972'deki Anayasa değişiklikleri ile kurum 'tarafsız' bir Kamu İktisadi Kuruluşu olarak tanımlandı (www.trt.net.tr/Kurumsal/Tarihce.aspx).

1982 Anayasası hükümleri doğrultusunda 1984 yılında Türkiye Radyo ve Televizyon Kanunu yeniden düzenlendi. Uydu yayınlarının 1986'dan sonra, Türkiye'ye yönelik yayın yapan özel televizyonların ortaya çıkması, TRT'nin 1990 yılına kadar süren televizyon yayınları üzerindeki tekeli ortadan kaldırdı (www.trt.net.tr/kurumsal/tarihce.aspx, 2018).

TRT, radyo ve televizyon yayıncılığı dışında kültürümüzün en önemli ögesi olan müziğimiz adına çalışmalar yapmıştır. Bu bağlamda geleneksel müziğimizin ve bu kültürün devam edebilmesi için 1940'lar dan itibaren Yurttan Sesler vb. korolar kurulmuştur.

TRT, müzik alanında yaptığı çalışmalar olarak Geleneksel Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği başta olmak üzere Çok Sesli Müzik Korusu ve Caz Müziği gibi birçok müzik alanında da programlar ve konser hazırlayan, repertuar anlamında geniş bir arşivi bulunan, gençlere yönelik koro ve eğitim çalışmalarıyla kültürümüzün devamlılığını sağlamaya çalışan bir kurumdur. (Çakır B. 2016 s:7)

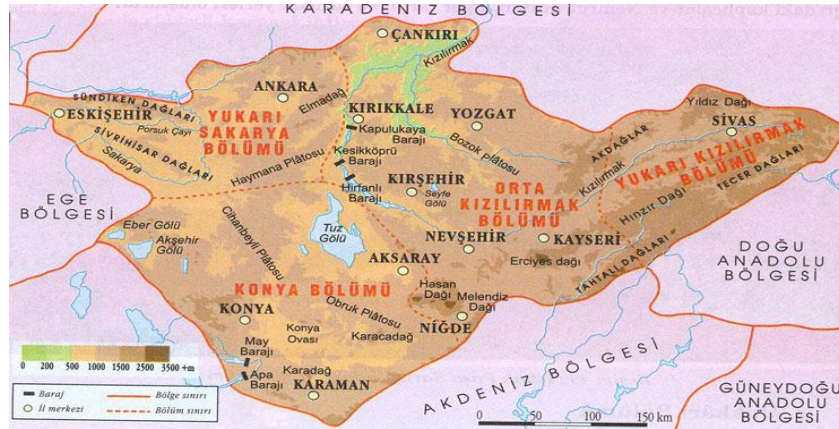
2.2. Aksaray Yöresi Coğrafi Özellikleri ve Tarihçesi

Aksaray, kuzeyden Kırşehir, doğudan Nevşehir, güneydoğudan Niğde, kuzeybatıdan Ankara, batı ve güneyden Konya illeri ile çevrilidir. Türkiye'nin ikinci büyük gölü olan Tuz Gölü'nün güneydoğusunda yer alan Aksaray ilinin yeryüzü şekillerini, Hasan Dağı, Melendiz

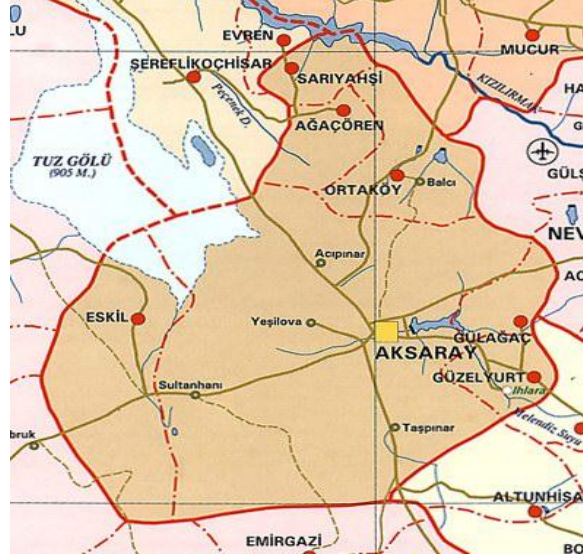
Dağları ve Ekecik Dağı gibi eski volkanik dağlar ile bu dağlardan püsküren lavların meydana getirdiği platolar ve ovalar oluşturmaktadır. Aksaray ilinde İç Anadolu iklimi olan karasal iklim özellikleri görülmektedir. Yazlar sıcak ve kurak, kışlar ise soğuk ve genellikle karlı geçmektedir. (<http://aksaray.bel.tr/121-menu-cografya-ozellikleri>)

Kapadokya Bölgesi içinde yer alan Aksaray ili, MÖ. 8.000'den itibaren iskân edilmiştir. Aşıklı Höyük, Akeramik Neolitik Döneme ait Anadolu'daki ilk köy yerleşimlerinden birisidir. Tarihi süreç içerisinde Aksaray çeşitli medeniyetlere beşiklik yapmıştır. MÖ. 3000-2000 yılları arasında Asur Ticaret Kolonileri Devrinde en önemli ticaret merkezlerinden birisi kent merkezi yakınlarındaki Achemhöyük'tür. İlde daha sonra Hitit, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı Dönemleri yaşanmıştır. MS. 1. yüzyılda havari Aziz Paul ve müritleri tarafından Anadolu'da yayılmaya başlayan Hristiyanlık çok tanrılı Roma taraftarlarının büyük tepkisine neden olduğundan, ilk Hristiyanlar korunmak amacıyla bu yöreye gelmişlerdir. 1142 yılında Selçuklu egemenliğine giren, 1923 yılında il olan Aksaray, 1933 yılında Niğde iline bağlı ilçe, 1989 yılında ise tekrar il olmuştur. (<http://aksaray.bel.tr/95-menu-tarih,2018>)

Resim1. İç Anadolu Bölgesi Haritası

Resim 2. Aksaray İli Haritası

2.3. Orta Anadolu ve Aksaray Yöresi Müziği Özellikleri

“Türk kültürünü oluşturan ve başta gelen unsurlardan birisi de hiç şüphesiz Türk müziğidir. ‘Türk Halk Müziği’ Türk müziğini oluşturan temel yapıtaşdır.”

Prof. Yusuf AKBULUT

Müzik, Orta Anadolu yöresinde karşımıza genellikle türkü formunda çıkmaktadır ve alt başlıklarında ise türkü formunun neredeyse tüm türlerini görebilmek mümkündür.

Bu türkülerini üç ezgisel türde incelemek mümkündür:

- 1- Kırık Hava Türleri: Bunlar; Halay, Ağıt, Zeybek, Kaşık Havası, Kol Havası, Sürmeli, Mengi ve Semah gibi birçok formdan oluşmaktadır.
- 2- Serbest Uzun Hava Türleri: Bunlar; Bozlak, Maya, Avşar Bozlağı, Dağlar Bozlağı, Ağıt, Şeker Dağı Ağıtı, “Başım Alıp Çıksam” gibileridir.
- 3- Yarı Serbest Türküler: Bunlar dans müziği olarak da karşımıza çıkmaktadır. Kayseri ve Niğde yörelerinde Keklik (Akşam Aşıp Gidiyor), Yozgat, Kırşehir, Kırıkkale, Keskin yörelerinde, Çiçek Dağı, Biter Kırşehir’in Gülleri, Niğde’de Mehrali Bey gibileridir.

Özellikle Kırşehir, Yozgat, Kırıkkale, Keskin, Nevşehir, Niğde, Afyon yörelerindeki türkülerin; bölge halkı ile iç içe yaşayan, Bektaşilik ile ilgisi olduğu sanılan, tüm yaşamsal gereksinimlerini müzik yaparak sağlayan “Abdal” denilen Türkmenler tarafından yakıldığı veya havalandırıldığı söylenmektedir. (Demiryürek, 2002)

Yapılan araştırmalar sonucunda, Abdal Türkmenlerinin, Bağlama ve Bağlama ailesinin bütün sazlarını, keman, viyola, cümbüş, kabak kemane, davul, zurna vb. sazları virtüöz derecede icra ettikleri gözlenmiştir. Bunlara bölgede Usta – Ustalar denilmektedir. (KOYUNCU S. s:4 2001)

“Aksaray türkülerini kendi içerisinde yöresel olarak incelersek; Eski, Eşmekaya ve civarı *Barana* ile *Bozlak* tarzında ve genellikle hareketli türküler yer alır.

Ortaköy, Ağaçören ve Sarıyahşi civarında *bozlak*, *ağıt*, *yolma* (hasat zamanı söylenen türküler) *eşkıyalara yakılan türküler* ile *kına türkeleri* ağırlıktadır.

Güzelyurt'ta 1924 mübadelesine dayalı olarak, *çiftetelli* ile *sirtaki* karışımı oyunlar ve kıvrak yapılı Orta Anadolu türkülerinden oluşan bir yapı vardır. Hasan Dağı civarında Yörükler, Türkmenler ve çoban türkülerinin hâkim olduğu karma bir melodik yapı vardır. Türkülerin yapısında özellikle *Türkmen bozlağı*, *hüseyni ayağı* ve uzun nefeslerin kullanıldığı uzun havalarla, kırık havaların birleştiği hareketlilik vardır.” (DEMİRYÜREK C. Emel, 2009, s:34)

Aksaray yöresi türkülerinin derlenmesi ve icra edilmesine katkı sağlayarak öne çıkan isimler şu şekilde sıralanabilir:

Bela Bartok, Muzaffer Sarısözen, Belkıs Akkale, Aşık Mehmet Akça (Molla), Ahmet Gürses, Baymışlı Bayram Çalışkan, Asaf Güven, Oğuz Demir Tüzün, Bünyanlı Adnan Türközü, Adnan Ataman, Emel Demiryürek, Arif Delen, Ali Şimşek

2.3.1. Aksaray Yöresinde Kullanılan Çalgılar ve Özellikleri

2.3.1.1. Bağlama

Ülkemizde en yaygın kullanıma sahip telli halk çalgısı olan bağlama yörelere ve ebatlarına göre “Bağlama, Divan sazı, Bozuk, Çöğür, Kopuz, İrızva, Cura, Tambura” gibi farklı adlarla anılmaktadır. İlk Türklerden bugüne şiirlere müzik ile eşlik etmek bir gelenek hâlindeydi, Orta Asya’da ozanlar şiirlerini kopuz adı verilen sazla söyleye gelmişlerdir.

Bugünkü âşık geleneğinin başlangıcı olan o yıllarda, dönemin çok yönlü sanatçıları ozan, kam, baksı, şaman gibi adlarla anılmıştır. Bugün de Anadolu’da “ozan” adıyla anılan âşıklar, daha sonraki yüzyıllarda kopuz, bağlama, cura, tambura eşliğinde, sözlü-türkülü edebiyat geleneğini oluşturmuş ve yaşatmışlardır. “Türkler dünya coğrafyası üzerinde sık sık yurt değiştirerek çok geniş bir alana yayılmışlar, pek çok kültür ve dinin etkisi altında kalarak farklı uygarlıklar yaşamışlardır. Bunun sonucunda Orta Asya’dan günümüze değişen gelişen, geleneğe bağlı bir edebiyatımız olmuştur.” (Günay,1992:3-4)

Resim 3. Bağlama

2.3.1.2. Zurna

Zurna, Anadolu'nun hemen her yerinde kullanılan en önemli halk sazlarından birisidir. Davulla birlikte eşlik saz olarak çalınır, bu iki saz birbirini tamamlayan tek saz gibidir.

Zurna, borudan nefes çevirme tekniği ile çalınan çok özel bir sazdır. İcrası sırasında kamış tamamen ağız içinde boşlukta durur. Nefes çevirme sırasında yanaklar hava ile doldurulup kamışa üflenirken aynı anda da burundan nefes alınır. Bu sayede melodiyi kesmeden çalmaya devam edilir. Boylarına ve ses aralıklarına göre 3 guruba ayrılır. Kaba zurna, orta zurna ve cura zurna. (Kahveci, 2013: 11)

Anadolu'da zurnayı anmış en eski Türkçe kayıtlara XIV. yüzyılda rastlanmaktadır. Mesela Dede Korkut hikâyelerinde “zurnacı” ile “nakkareci” düğün töreni münasebetiyle iş başında anılırlar. İbn-i Batuta, Anadolu Ahi tekkelerinde konuk kaldıkça esnaf teşekküllerinin ve efelerin her yerde davul zurnasını dinliyor. Asya ve Kırım'da da tabl-i han'lar görüyor. Hatta zurnaya Faslıların kullandığı gibi “gayda” denildiğini işaretliyor(Gazimihal, 1975: 62).

Resim 4. Zurna

2.3.1.3. Davul

Davul, insanlığın başlangıcından bu yana haberleşmede, dinsel törenlerde, dans ederken, düğünlerde, çeşitli eğlencelerde, savaşlarda kullanılan aynı zamanda duygu ve düşünceleri ifade eden bir çalgıdır. İlk çağlardaki aşiret, oymak kavgalarında kahramanlık duygularını artıran, intikam arzusunu harekete geçiren bir duygu yoludur. Basit yapı, doğada kolaylıkla bulunabilecek malzemesi itibarı ile bütün kültürlerde yerini değişik boyut ve görünümünde almıştır. Aslında davulu silindir haline getirilmiş ağacın her iki yüzüne ip yardımı ile geçirilen hayvan derisinden ibaret, ağaç iki tane araçla eller yardımı ile çalınan bir çalgı olarak tanımlayabiliriz. (Şahin, 2009: 11)

“Asma davulun halay gibi sıra oyununda coşturuculuğuna dair tarihten en eski yazı Hunlarda görülmüştür. Hun Beyi’ne gelin gelmiş Çinli bir kadın, şair olduğundan memleketine gönderdiği manzum yazıda, Hunların bazı hallerini sayarak dertleşiyor, ve:

“Davulu her gece durmaz döverler

Ta güneşler doğana dek dönerler”

gibi bir kayıt da düşüyor” (İsa’dan 200 yıl kadar önce) (Gazimihâl, 1975: 10)

Resim 5. Davul

2.3.1.4. Cümbüş

20. yüzyıl başlarında bir Türk lütiyer olan Zeynel ABİDİN tarafından icat edilen Cümbüş, ud benzeri bir müzik aletidir. Genel yapısı Amerikan Banjo çalgısını da andıran cümbüş, klasik sazlar arasında yerini alamamışsa da eğlence müziği için sevilen ve beğenilen bir çalgı olarak bilinir. Güney Doğu ve Orta Anadolu türkülerinin icrasında sıkça kullanılmaktadır.

Resim 6. Cümbüş

BÖLÜM III.

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evreni, örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin çözümlenmesinde izlenen yol, kullanılan istatistiksel yöntem ve tekniklerle açıklanmıştır.

Bu araştırma, şu anki mevcut durumunu saptamaya yönelik bilgiler kullanılan betimsel çerçevede gerçekleştirilen amaç, yöntem bakımından genel durum tespitine yönelik bir nitelik taşımaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmanın yürütülmesinde alanyazı taraması ve betimsel durum analizi tekniği kullanılmıştır. Betimsel araştırmalar mevcut olayların daha önceki olay ve koşullarla ilişkilerini dikkate alarak, durumlar arasındaki etkileşimi açıklamaya çalışan, olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların ne olduğunu betimleyen araştırmalardır. (Kaptan, 1995: 59)

Bu araştırma ile TRT repertuarına kayıtlı Aksaray türkülerinin saptanması ile konu ve ezgisel yapı açısından eğitim müziği olarak uygulanabilirliğinin tespiti yapılmaktadır. Durum tespiti TRT repertuarının incelenmesi, Aksaray türkülerinin belirlenmesi, bu türkülerin konu ve ezgisel olarak değerlendirilmesi şeklinde yapılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, Aksaray yöresi THM ezgileri oluşturmaktadır.

Bu araştırmanın örneklemini, TRT repertuarına kayıtlı Aksaray yöresi türkülerini (23 adet) oluşturmaktadır.

3.3. Verilerin Analizi, Verilerin İşlenmesi ve Çözümlemesi

Bu araştırmada kullanılan nitel bilgiler (veriler) kaynak tarama/çözümleme tekniği kullanılarak yapılacaktır.

Nitel bilgilerin toplandığı taramada, TRT repertuvarına kayıtlı Aksaray türkülerinden yararlanılacaktır.

TRT repertuvarına kayıtlı Aksaray türkeleri taranacak, konularına ve ezgisel yapılarına göre elenecek, sözel ve müziksel verilerle açıklanacaktır. Bu veriler yeniden notaya alınarak eğitim programlarına uygun hale getirilmiş şekilde sonuçlandırılacaktır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırma için toplanmış verilerin yöntem bölümünde belirlenen tekniklerle çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgular ve onlara ilişkin bulgular sergilenmektedir. Bulgular sergilenirken, alt problemlerdeki sıra izlenerek önce çizelgeler halinde düzenlenmiş, sonra sözel olarak açıklanmış, daha sonra yorumları yapılmıştır.

4.1. Birinci Alt Probleme Ait Bulgular

4.1.1. TRT Repertuarında Aksaray Yöresine Kayıtlı Türküler

TRT repertuarında yer alan ve Aksaray yöresine kaydedilmiş türkülerin tamamı tablo 1’de verildiği şekildedir

Tablo 1 incelendiğinde TRT repertuarına kayıtlı 23 tane sözlü Aksaray türküsü olduğu görülmektedir ancak Aksaray İl Kültür Turizm Müdürlüğü kayıtları ve Folklor Araştırmacısı C. Emel DEMİRYÜREK’İN “68 Ortaköy – Aksaray Türküleri” Kitabı incelendiğinde TRT repertuarına alınmamış türkülerle birlikte bu sayı 80’e çıkmaktadır.

Tablo. 1. TRT Repertuarına Kayıtlı Aksaray Türküleri

S	TÜRKÜ ADI	ALINAN KİŞİ	DERLEYEN / REPERTUVAR NO
1	Güvercinim Süt Beyaz	Emel DEMİRYÜREK	Belkıs AKKALE /2889
2	Dam Başında Oturur	Emel DEMİRYÜREK	Belkıs AKKALE /2885
3	Saffet Efendi	Ahmet GÜRSES	Muzaffer SARISÖZEN/983
4	Şerif Hanım	Ahmet GÜRSES	Muzaffer SARISÖZEN/804
5	Sıra Sıra Kazanlar	Ahmet GÜRSES	Muzaffer SARISÖZEN/818
6	Aziziye	Ahmet GÜRSES	Muzaffer SARISÖZEN/456
7	Ceren Kaçar da Yavruları Kaçamaz	Ahmet GÜRSES	Muzaffer SARISÖZEN/123
8	Siper mi Aldın Şeker Dağının Yolunu	Âşık Mehmet AKÇA (Molla)	Muzaffer SARISÖZEN/840
9	Tonele Vardım da Dayalı Kürek	Âşık Mehmet AKÇA	Muzaffer SARISÖZEN/844
10	Karabiber Aşm'olur	Ahmet GÜRSES	Muzaffer SARISÖZEN/1634
11	Damdan Dama Atlan Yar	Âşık Mehmet AKÇA (Molla)	Muzaffer SARISÖZEN/636
12	Kapıları Katıran	Âşık Mehmet AKÇA (Molla)	Muzaffer SARISÖZEN/843
13	Gelin Olan Uzun Olur	Âşık Mehmet AKÇA (Molla)	Muzaffer SARISÖZEN/1068
14	Genç Osman (Evvela Bağdada Sefer Olanda)	Âşık Mehmet AKÇA (Molla)	Muzaffer SARISÖZEN/306
15	Kozandağı	Asaf GVEN	Muzaffer SARISÖZEN/377
16	Eşmekaya'nın Kavakları	Bünyanı Adnan TÜRKÖZÜ	Adnan ATAMAN/3526
17	Yaylalar İçinde Erzurum Yayla	Baymışlı Bayram Çalışkan	Muzaffer SARISÖZEN/328
18	Aksaraydan Çıktım Yan Basa Basa	Ahmet GÜRSES	Muzaffer SARISÖZEN/772
19	Beyaz Fesli Esmer	Baymışlı Bayram Çalışkan	Muzaffer SARISÖZEN/448
20	Eremedim Mefasına Dünyanın	Ali Sandal-Mehmet Başaran	1571
21	Süpürgesi Yoncadan	Ahmet GÜRSES	2963
22	Aksaray Develisi	Ahmet GÜRSES	3744
23	Bir Yıldız Doğdu Yüceden	Ahmet GÜRSES	3300

4.2. İkinci Alt Probleme Ait Bulgular

4.2.1. TRT Repertuarında Aksaray Yöresine Kayıtlı Türkülerin Konu ve Tür Bakımından Dağılımları

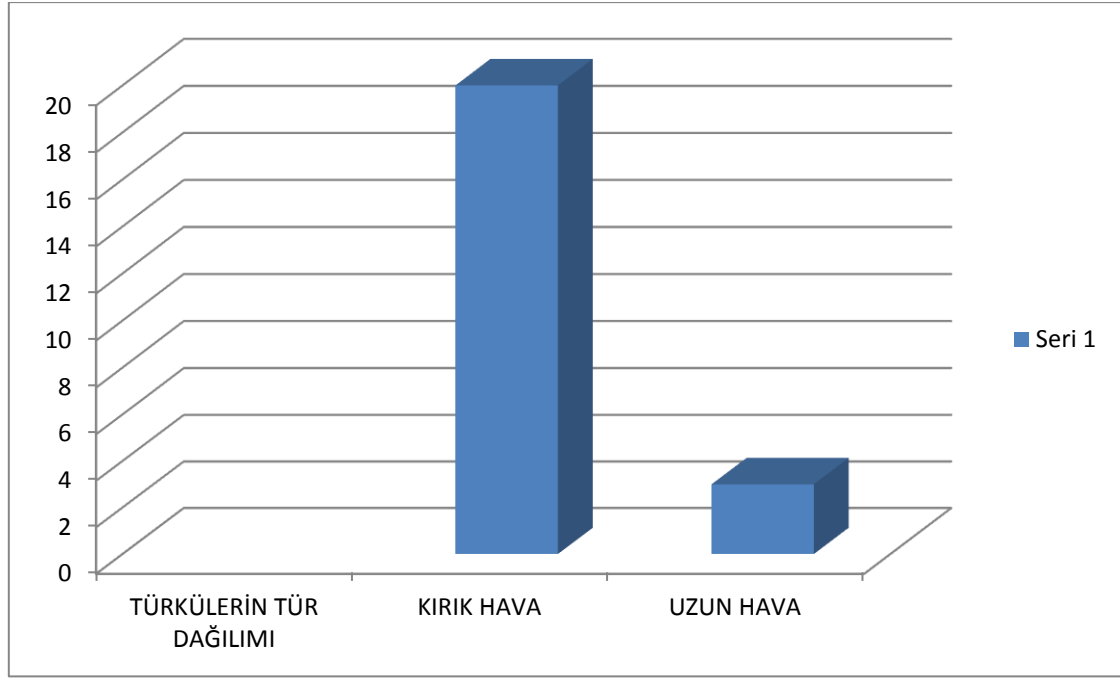
Bu bölümde Aksaray yöresine kayıtlı türkülerin önce uzun hava ve kırık hava türlerinden hangi formda olduğu ve daha sonra konu bakımından içeriğinin ne olduğu tablolarla gösterilmiştir.

Tablo 2. TRT Repertuarına Kayıtlı Aksaray Türkülerin Uzun Hava ve Kırık Hava Açısından Dağılımı

TÜRKÜ ADI	TÜRKÜ TÜRÜ	
	KIRIK HAVA	UZUN HAVA
Güvercinim Süt Beyaz	*	
Dam Başında Oturur	*	
Saffet Efendi	*	
Şerif Hanım	*	
Sıra Sıra Kazanlar	*	
Aziziye	*	
Ceren Kaçar da Yavruları Kaçamaz		*
Sipermi Aldın Şeker Dağının Yolunu		*
Tonele Vardım da Dayalı Kürek		*
Karabiber Aşm'olur	*	
Damdan Dama Atlan Yar	*	
Kapıları Katıran	*	
Gelin Olan Uzun Olur	*	
Genç Osman (Evvela Bağdada...)	*	
Kozandağı	*	
Eşmekaya'nın Kavakları	*	
Yaylalar İçinde Erzurum Yayla	*	
Aksaraydan Çıktım Yan Basa Basa	*	
Beyaz Fesli Esmer	*	
Eremedim Mefasına Dünyanın	*	
Süpürgesi Yoncadan	*	
Aksaray Develisi	*	
Bir Yıldız Doğdu Yüceden	*	

Tablo 2'de görüldüğü üzere TRT repertuarına alınan 23 türkünün 20 tanesi kırık hava, 3 tanesi uzun hava formundadır.

Grafik 1: TRT Repertuvarına Kayıtlı Aksaray Türkülerin Uzun Hava ve Kırık Hava Açısından Dağılımı

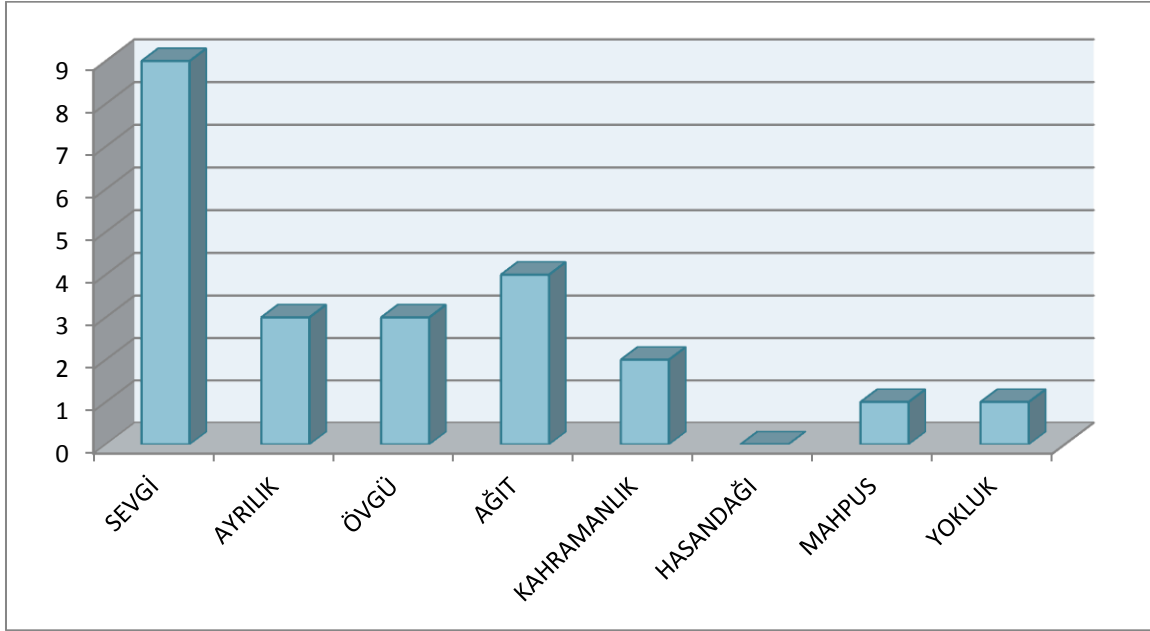
TRT repertuvarına kayıtlı Aksaray türkülerinin %86,7'si grafik 1'de de görüldüğü gibi kırık havalardan, % 13,3'ü de uzun havalardan oluşmaktadır. İlerleyen zamanlarda henüz repertuvara Aksaray yöresi olarak kaydedilmemiş türkülerin de alınması ile bu oranlarda önemli değişiklikler görülmesi düşünülmektedir.

THM geleneğinin genelinde kırık havaların çokluğu halk müziği alanında yapılan çalışmaların çoğunda belirtilmektedir. Aksaray genelinde de bu durum değişiklik göstermemekle birlikte genel olguyu destekler niteliktedir.

Tablo 3. Aksaray Yöresine Kayıtlı Türkülerin Konularına Göre Dağılımı

TÜRKÜ ADI	KONUSU							
	SEVGİ	AYRILIK	ÖVGÜ	AĞIT	KAHRAMANLIK	HASANDAĞI	MAHPUS	YOKLUK
Güvercinim Süt Beyaz	*							
Dam Başında Oturur	*							
Saffet Efendi	*							
Şerif Hanım	*							
Sıra Sıra Kazanlar		*						
Aziziye			*					
Ceren Kaçar da Yavruları Kaçamaz				*				
Siper mi Aldın Şeker Dağının Yolunu				*				
Tonele Vardım da Dayalı Kürek				*				
Karabiber Aşm'olur	*							
Damdan Dama Atlan Yar	*							
Kapıları Katıran		*						
Gelin Olan Uzun Olur	*							
Genç Osman (Evvla Bağdada Sefer)					*			
Kozandağı					*			
Eşmekaya'nın Kavakları			*					
Yaylalar İçinde Erzurum Yayla							*	
Aksaraydan Çıktım Yan Basa Basa				*				
Beyaz Fesli Esmer	*							
Eremedim Mefasına Dünyanın			*					
Süpürgesi Yoncadan	*							
Aksaray Develisi								*
Bir Yıldız Doğdu Yüceden		*						

Tablo 3 incelendiğinde Aksaray türkülerinin genellikle tek bir konu üzerinde yoğunlaştığı, bu konular içinde de ilk dikkati çeken sevgi ve yaşanmış hikâyeler üzere yazılmış ağıt başlıklarının olduğudur.

Grafik 2. Aksaray Türkülerinin Konu Bakımından Dağılımı

Grafik 2 incelendiğinde türkülerin %39,1'i sevgi, %13'ü ayrılık, %13'ü övgü, %17,3'ü ağıt, %8,7'si kahramanlık, %4,5'i mahpus, %4,5'i yokluk konusunu içerdiği görülmektedir.

Verilerden elde edilen sonuçlara göre Aksaray yöresi türkülerinin edebi açıdan önemli bir bölümünde sevgi konusu işlenmektedir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular

4.3.1. Aksaray Yöresine Ait Türkülerin Müzik Eğitimindeki Kullanılabilirlik Durumları

Üçüncü alt probleme ait bulgular iki farklı tablo ile özetlenmiştir. İlki Tablo 4 'de türkülerin hece, usûl ve makam bakımından incelenmesi, ikincisi Tablo 5 'de müzikal ve edebi açıdan incelenmesi ile gerçekleştirilmiştir.

Tablo 4. Aksaray Türkülerinin Hece, Usûl ve Makam Bakımından İncelenmesi

S	TÜRKÜ ADI	HECE VE DURAK	USÛL	MAKAM(AYAK)
1	Güvercinim Süt Beyaz	7 / 4+3	4/4	Kerem
2	Dam Başında Oturur	7 / 4+3	4/4	Bozlak
3	Saffet Efendi	11 / 6+5	4/4	Kerem
4	Şerif Hanım	11 / 6+5	4/4	Bozlak
5	Sıra Sıra Kazanlar	7 / 4+3	7/4	Bozlak
6	Aziziye	8 / 5+3	2/4	Kerem
7	Ceren Kaçar da Yavruları Kaçamaz	Uzun Hava	Serbest	Bozlak
8	Siper mi Aldın Şeker Dağının Yolunu	Uzun Hava	Serbest	Bozlak
9	Tonele Vardım da Dayalı Kürek	Uzun Hava	Serbest	Bozlak
10	Karabiber Aşm'olur	8 / 5+3	4/4	Müstezat
11	Damdan Dama Atlan Yar	7 / 4+3	4/4 – 6/4	Kerem
12	Kapıları Katıran	7 / 4+3	5/4	
13	Gelin Olan Uzun Olur	8 / 5+3	8/8	Kerem
14	Genç Osman (Evvela Bağdada Sefer Olanda)	12 / 6+6	2/4	Müstezat
15	Kozandağı	8 / 4+4	2/4	Bozlak
16	Eşmekaya'nın Kavakları	15 / 4+4+4+3	SERBEST- 4/4	Bozlak
17	Yaylalar İçinde Erzurum Yayla	11 / 6+5	2/4	Bozlak
18	Aksaraydan Çıktım Yan Basa Basa	11 / 6+5	9/4	Misket
19	Beyaz Fesli Esmer	10 / 5+5	9/8	Kerem
20	Eremedim Mefasına Dünyanın	11 / 6+5	2/4	Bozlak
21	Süpürgesi Yoncadan	7 / 4+3	4/4	Kerem
22	Aksaray Develisi	11 / 5+6	4/4 – 3/4	Bozlak
23	Bir Yıldız Doğdu Yüceden	8 / 4+4	2/4	Bozlak

Tablo 5. Aksaray Yöresine Kayıtlı Türkülerin Müzikal ve Edebi Bakımdan Değerlendirilmesi

S	TÜRKÜ ADI	MÜZİKAL BAKIMDAN	EDEBİ BAKIMDAN
1	Güvercinim Süt Beyaz	Basit ve anlaşılır	Seviyelerine uygun
2	Dam Başında Oturur	Basit ve anlaşılır	Seviyelerine uygun
3	Saffet Efendi	Basit ve anlaşılır	Seviyelerine uygun
4	Şerif Hanım	Basit ve anlaşılır	Seviyelerine uygun
5	Sıra Sıra Kazanlar	Basit ve anlaşılır	Seviyelerine uygun
6	Aziziye	Ses Aralığı geniş, ezgi karmaşık ve çok geçkili	Seviyelerine uygun
7	Ceren Kaçar da Yavruları Kaçamaz	Uzun hava olması nedeniyle uygulanamaz	Acı ve hüznün içermekte
8	Siper mi Aldın Şeker Dağının Yolunu	Uzun hava olması nedeniyle uygulanamaz	Acı ve hüznün içermekte
9	Tonele Vardım da Dayalı Kürek	Uzun hava olması nedeniyle uygulanamaz	Acı ve hüznün içermekte
10	Karabiber Aşm'olur	Basit ve anlaşılır	Seviyelerine uygun
11	Damdan Dama Atlan Yar	Basit ve anlaşılır	Seviyelerine uygun
12	Kapıları Katıran	Basit ve anlaşılır	Seviyelerine uygun değil
13	Gelin Olan Uzun Olur	Basit ve anlaşılır	Seviyelerine uygun
14	Genç Osman (Evvela Bağdada Sefer Olanda)	Ses Aralığı geniş, ezgi karmaşık ve çok geçkili	Seviyelerine uygun
15	Kozandağı	Ses Aralığı geniş, ezgi karmaşık ve çok geçkili	Seviyelerine uygun
16	Eşmekaya'nın Kavakları	Ses Aralığı geniş, ezgi karmaşık ve çok geçkili	Seviyelerine uygun
17	Yaylalar İçinde Erzurum Yayla	Ses Aralığı geniş, ezgi karmaşık ve çok geçkili	Seviyelerine uygun
18	Aksaraydan Çıktım Yan Basa Basa	Anlaşılır	Acı ve hüznün içeriyor
19	Beyaz Fesli Esmer	Ses Aralığı geniş, ezgi karmaşık ve çok geçkili	Seviyelerine uygun
20	Eremedim Mefasına Dünyanın	Ses Aralığı geniş, ezgi karmaşık ve çok geçkili	Seviyelerine uygun
21	Süpürgesi Yoncadan	Basit ve anlaşılır	Seviyelerine uygun
22	Aksaray Develisi	Basit ve anlaşılır	Seviyelerine uygun
23	Bir Yıldız Doğdu Yüceden	Ses Aralığı geniş, ezgi karmaşık ve çok geçkili	Seviyelerine uygun

Tablo 4'te türkülerinin hece, usûl ve makam bakımından dağılımı verilmiştir. Elde edilen verilere göre Aksaray türkülerinin büyük bir bölümün hece ve durak bakımından 7 – 4+3 kalıbında, usûl bakımından 4/4 – 2/4 ritim kalıbında ve makam bakımından ise kerem ve bozlak ayağında olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 5'te türkülerin müzikal ve edebi bakımdan dağılımı yapılmaktadır. Müzikal açıdan ses aralığı bir buçuk oktavlık DO (261,6 Hz) – İNCE RE (587,3 Hz) olmasına, makamsal ve ritmik açıdan ise basit ve anlaşılır olmasına özen gösterilmiştir. Edebi bakımdan değerlendirme yapılırken ise MEB Temel Kanunu İlk ve Ortaokul Müzik Ders Programlarında belirtilen seviye değerlendirmeleri göz önünde bulundurulmuştur.

Resim 7. Do – İnce Re Dizisi

4.4. TRT Repertuarında Aksaray Yöresine Kayıtlı Türkülerin Eğitim Müziği Olarak Düzenlenmesi

Yukarıdaki verilerden elde edilen sonuçlara göre hem müzik hem de konu bakımından olumlu değerlendirilen türküler ve bunlara ilave olarak Aksaray yöresinde sıkça seslendirilen fakat henüz TRT repertuarına alınma aşamasında olan toplam da 12 türkü tespit edilmiştir. Orijinal notaları, Batı müziği ses sistemine göre kullanılan müzik aletleri (melodika - flüt - gitar - keman vb.) için düzenlenmiş yeni notaları ve eserlerin müzik eğitiminde kullanılması durumunda elde edilebilecek kazanımlar aşağıdaki gibidir.

- Çek Deveci
- Damdan Dama Atlan Yar
- Dam Başında Oturur
- Duvar Üstünde Duvar
- Gelin Olan Uzun Olur
- Güvercinim Süt Beyaz
- Karabiber Aşmo'lur
- Naciyem
- Saffet Efendi
- Sıra Sıra Kazanlar
- Süpürgesi Yoncadan
- Şerif Hanım

4.4.1. ÇEK DEVECİ

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
TİM REPERTUAR SIRA NO: 3744
İNCELEME TARİHİ:
YÖRESİ:

KİMDEN ALINDIĞI:

DERLEYEN
TRT MÜZİK DAİRESİ BSK.
DERLEME TARİHİ:

NOTAYA ALAN

ÇEK DEVECİ DEVELERİ ENGİNE AMMAN

ÇEK DE VECİ DE VE LE R
ÇEK DE VECİ DE VE LE R

ENGİ NEA MA N YA R YA RA MA N
YOKU ŞA MA N YA R YA RA MA N

ŞYDİ RA Ğ BET AMA N GÜZE Lİ LE
ŞYAH DE R ÇEM AN N AKGER DA NA

ZENGİ NEA MA NA MA NA M Mİ
YAKI ŞA MA NA MA NA M Mİ

DE VE Lİ DA Y LAK SEVE R LE Rİ

LAK SEN Kİ Mİ NYA Rİ Sİ N HER YA Nİ ND

ÇEK DEVECİ

YÖRESİ: AKSARAY

DÜZENLEME: ALİ KEMAL ŞİRİN

♩ = 100

MLDK

GİTAR

RİTM

3

6

9

Çek de- ve- ci a- man de- ve- le - ri en- gi- ne a man

yar yar a- man Şim- di rağ- bet a- man gü- ze- li - nen

1

ÇEK DEVECİ
SAYFA 2

12

zen- gi-ne a- ma- na - man a - man De-ven yo-lun - da Kız-lar

Am E E Dm F Dm

15

ko- lum - - da Ken- di ha- lim - - de doğ- ru

F Dm F Dm

17

yo- lum - - da De- ven

F Dm

Çek deveci devaleri engine aman
Şimdi rağbet güzelinen zengine (amman amman)
Deven yolunda kızlar kolunda
Kendi halimde doğru yolunda

Deven yüksek atamadım urganı (amman)
Üşüdükçe çek başına yorganı (amman amman)
Deven yolunda kızlar kolunda
Kendi halimde doğru yolunda

Deveci giderse bende giderim (amman)
Satar şalvarımı harçlık ederim (amman amman)
Deven yolunda kızlar kolunda
Kendi halimde doğru yolunda

4.4.1.1. Çek Deveci Türküsü Teknik Özellikleri ve Eğitim Kazanımları

- Birim zamanı 1/4 olan türkü iki usûl barındırmaktadır. Genel usûlü 4/4 'lük, ara usûl 3/4 'lüktür. Formu kırık hava olup ses genişliği 9'lu aralıktır.
- 11'li hece ölçüsüne sahip olup, durak yapısı 5+6 'dır.
- Bozlak ayağı tanıtımı için kullanılabilir
- 4/4 ritim kalıbı ve Sofyan usulü öğretiminde kullanılabilir.
- Tatvan, Ankara, Karaman tartımları öğretiminde kullanılabilir.
- DO DİYEZ ve FA DİYEZ seslerinin öğretiminde kullanılabilir.
- Dm, F, G, E, Am, Em7 ton ve akorları eğitiminde kullanılabilir.
- Makamsal ve tonal düzenlemedeki perdeler şöyledir.

Makamsal Perdeler

Tonal Perdeler

DAM BAŞINDA OTURUR

YÖRESİ: AKSARAY

DÜZENLEME: ALİ KEMAL ŞİRİN

♩ = 95

MLDK

GİTAR

RİTM

DAM BA- ŞIN- DA O- TU - RUR ÇIK- MIŞ KA- PI - SÜ- PÜ- RÜR -
O- TUR- MUŞ O- YA- O - RER SO- KU DA- BUL - GUR DÖ- VER -

SE- NİN O - BA- KIŞ - LA- RIN - BE- Nİ BİR - GÜN Bİ - Tİ - RİR
DÖ- NÜP -TE - BAK- MI- YOR - DU - ÇOK- TAN U- NUT- - MUŞ - ME - ĞER

OY Nİ- YE YAN- DIM- Nİ- YE NA- SIL AL- DAN - DIM Nİ YE - -

HA- Nİ SEN - BE NİM- İ- DİN SÖ- ZÜN - DEN- DÖN - DÜN Nİ - YE

Am Em Am Am G F Em

Am Em Am Am G F Em

Am Em Am Am G F Em

4.4.2.1. Dam Başında Oturur Türküsü Teknik Özellikleri ve Eğitim Kazanımları

- Birim zamanı 1/4 olan türkünün usûlü ana usûllerden 4/4 'lüktür. Formu kırık hava olup ses genişliği 6 lı aralıktır.
- Hece ölçüsü 7 'li, durağı 4+3 dür.
- Bozlak ayağı öğretiminde kullanılabilir.
- Kürdi makam dizisi öğretiminde kullanılabilir.
- 4/4 ritim kalıbı ve Sofyan usulü öğretiminde kullanılabilir.
- Tatvan, Ankara, Gelibolu tartımları öğretiminde kullanılabilir.
- Mi Kürdi dizisi öğretiminde kullanılabilir.
- Em, Am, G, F tonları ve akorlarının öğretiminde kullanılabilir.
- Makamsal ve tonal düzenlemedeki perdeler şöyledir.

Makamsal Perdeler

Tonal Perdeler

4.4.3. GELİN OLAN UZUN OLUR

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA No: 1068
İNCELEME TARİHİ : 16.6 - 1975

DERLEYEN
M. SARISÖZEN

YÖRESİ
KONYA - Aksaray

DERLEME TARİHİ
12 - 12 - 1953

GELİN OLAN UZUN OLUR

KİMDEN ALINDIĞI
AŞIK MEHMET AKÇA

NOTAYA ALAN
M. SARISÖZEN

SÜRESİ

GE LİN O LAN U ZUN O LU RU ZÜ LÜF
GE LİN O LAN SU YA GI DER E LOĞ
KEK LİK UÇ TU DA ĞA DÜŞ TÜ ŞEV Kİ

LE Rİ DÜZ GÜN O LU RU KUR BAN O
LU NA ÇA LIM E DER DER BAN O
Bİ ZİM BA ĞA DÜŞ TÜ " " "

LAM SA Rİ GE LİN Bİ ZİM DÜ GÜN
" " " " " " BE NİM GÖR DÜM
" " " " " " GÖN LÜM

GÜ ZÜN O LUR
AK LIM Gi DER
SA NA DÜŞ TÜ

N. Uysal

— 1 —

GELİN OLAN UZUN OLUR
ZÜLÜFLERİ DÜZGÜN OLUR
KURBAN OLAM SARI GELİN
BİZİM DÜĞÜN GÜZÜN OLUR.

— 2 —

GELİN OLAN SUYA GİDER
ELOĞLUNA CALIM EDER
KURBAN OLAM SARI GELİN
SENİ GÖRDÜM AKLIM GİDER.

— 3 —

KEKLİK UÇTU DAĞA DÜŞTÜ
ŞEVKİ BİZİM BAĞA DÜŞTÜ
KURBAN OLAM SARI GELİN
BENİM GÖNLÜM SANA DÜŞTÜ.

GELİN OLAN UZUN OLUR

YÖRESİ: AKSARAY

DÜZENLEME: ALİ KEMAL ŞİRİN

♩ = 90

MLDK

Ge- lin o - lan u- zun o - lu- ru Zü- lüf - le - ri düz- gü - no - lu- ru
 Ge- lin o - lan su- ya gi - de- r El oğ - lu - na ça- lm e - de- r
 Kek- lik uç - tu da- ğa düş- tü Şev- ki bi - zim bağ ğa düş- tü

GİTAR

Dm C- Dm Dm C- Dm Dm C- Dm Dm C- Dm

RİTM

5

Kur- ban o - lam sa- rı ge - lin Bi- zim dü - ğün Gü- zün o - lur
 " " " " " " " " Se- ni gör- düm Ak- lm gi - der
 " " " " " " " " Be- nim gön- lüm Sa- na düş- tü

Gm - Gm Gm - F F - F C - Dm Dm -

GELİN OLAN UZUN OLUR ZÜLÜFLERİ DÜZGÜN OLUR
 KURBAN OLAM SARI GELİN BİZİM DÜĞÜN GÜZÜN OLUR

GELİN OLAN SUYA GİDER EL OĞLUNA ÇALIM EDER
 KURBAN OLAM SARI GELİN SENİ GÖRDÜM AKLİM GİDER

KEKLİK UÇTU DAĞA DÜŞTÜ ŞEVKİ BİZİM BAĞA DÜŞTÜ
 KURBAN OLAM SARI GELİN BENİM GÖNLÜM SANA DÜŞTÜ

4.4.3.1. Gelin Olan Uzun Olur Türküsü Teknik Özellikleri ve Eğitim Kazanımları

- Birim vuruşu 1/8 olan türkünün usûlü 8/8 'lik olup müsemmen kalıptadır. Formu kırık hava, ses genişliği 9 ' lu aralıktır.
- Hece ölçüsü 8 'li olan türkünün durağı 5+3 tür.
- Kerem ayağı öğretiminde kullanılabilir.
- Hüseyni Makam dizisi öğretiminde kullanılabilir.
- 8/8 ritim kalıbı ve müsemmen usulü öğretiminde kullanılabilir.
- Re Hüseyni Dizisi öğretiminde kullanılabilir.
- Dm, Gm, F, C tonları ve akorlarının öğretiminde kullanılabilir.
- Makamsal ve tonal düzenlemedeki perdeler şöyledir.

Makamsal Perdeler

Tonal Perdeler

4.4. GÜVERCİNİM SÜT BEYAZ

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No : 2889
İNCELEME TARİHİ : 30.10.1986

YÖRESİ
NİĞDE - AKSARAY

KİMDEN ALINDIĞI
EMEL DEMİRYÜREK

SÜRESİ :

DERLEYEN
BELKİS AKKALE

DERLEME TARİHİ

GÜVERCİNİM SÜT BEYAZ

NOTAYA ALAN
BELKİS AKKALE

(Saz)

GÜ VE R Cİ NİM SÜT BE WA Z
YÜK ÜS TÜN DE BUL GU RU M

Gİ NE GE L Dİ BA HAR YA Z KU R BAN O LAM AL LA HİM DA
OĞ LAN SA NA YUR GU NU M CE K E Lİ Nİ E LİM DEN DE

SE VE Nİ SE VE NE YA Z NİN NA Nİ N NA
AR PA YOL DUM YOR GU NU M " " " "

AH NİN NA Yİ NİN NA Yİ DA GEL OY NA Yİ OY NA Yİ

NİN NA Nİ N NA AS LAN Gİ Bİ YA RİM VAR DA

SA TIN A LIR DÜN YA Yİ NİN NA Nİ N NA

-1-
GÜVERCİNİM SÜT BEYAZ
GİNE GELDİ BAHAR YAZ
KURBAN OLAM ALLAHIM
SEVENİ SEVENE YAZ

Bağlantı { AH HİNNAYI NİNNAYI
GEL OYNAYI OYNAYI
ASLAN GİBİ YARIM VAR
SATIN ALIR DÜNYAYI.

-3-
YÜK ÜSTÜNDE BULGURUM
OĞLAN SANA YURGUNUM
ÇEK ELİNİ ELİMDEN
ARPA YOLDUM YORGUNUM
Bağlantı.

-2-
YÜK ÜSTÜNDE SARIMSAK
BİR AY BÂRİ SARILSAK
PUSULALAR GELİYOR
GÜLE GÜLE AYRILSAK.
Bağlantı.

-4-
TEST'E KOYDUM TELEMİ
KAŞIN BENZER KALEME
UĞRUN UĞRUN SEYERİM
SEN DUYURDUN ALEMİ.
Bağlantı.

GÜVERCİNİM SÜT BEYAZ

YÖRESİ: AKSARAY

DÜZENLEME: ALİ KEMAL ŞİRİN

♩ = 105

SAZ

GÜ- VER- Cİ- NİM SÜT BE- YAZ -
TES -TE KOY- DUM TE- LE- ME -

GİTAR

RİTM

5

Yİ- NE GEL -Dİ BA- HAR YAZ - KUR-BAN O- LAM AL- LA- HIM-DA SE- VE- Nİ SE- VE-NE YAZ - NİNNA - NİN- NA
KA- ŞIN BEN-ZER KA- LE- ME - UĞ- RUN UĞ-RUN SE-VER-DİM-DE SEN DÜ- ŞÜR-DÜN A- LE- ME -

9

1-AH NİN- NA-YI NİN-NA- YI- DA GEL OY- NA- YI OY- NA- YI - - NİN- NA - NİN- NA
2-AS- LAN Gİ- Bİ YA-RİM VAR -DA SA- TIN A- LIR DÜN -YA YI - - NİN- NA - NİN- NA

GÜVERCİNİM SÜT BEYAZ
YİNE GELDİ BAKAR YAZ
KURBAN OLAM ALLAHIM DA
SEVENİ SEVENE YAZ (NİNNA NİNNA)

YÜK ÜSTÜNDE SARIMSAK
BİR AY BARİ SARILSAK
PUSULALAR GELİYOR DA
GÜLE GÜLE AYRILSAK (NİNNA NİNNA)

YÜK ÜSTÜNDE BULGURUM
OĞLAN SANA VURGUNUM
ÇEK ELİNİ ELİMDEN DE
ARPA YOLDUM YORGUNUM (NİNNA NİNNA)

TESTE KOYDUM TELEME
KAŞIN BENZER KALEME
UGRUN UGRUN SEVERDİM DE
SEN DUYURDUN ALEME (NİNNA NİNNA)

AH NİNNAYI NİNNAYI DA GEL OYNAYI OYNAYI (NİNNA NİNNA)
ASLAN GİBİ YARIM VAR DA SATIN ALIR DÜNYAYI (NİNNA NİNNA)

4.4.4.1. Güvercinim Süt Beyaz Türküsü Teknik Özellikleri ve Eğitim Kazanımları

- Birim vuruşu 1/4 olan türkünün usûlü ana usullerden 4/4 'lük, kalıbı sofyan'dır. Kırık hava formundaki türkünün ses genişliği 6 'lı aralıktır.
- 7 'li hece ölçüsündeki türkünün durağı 4+3 dür.
- Kerem ayağı öğretiminde kullanılabilir.
- Hüseyni Makam dizisi öğretiminde kullanılabilir.
- 4/4 ritim kalıbı ve Sofyan usulü öğretiminde kullanılabilir.
- Tatvan, Ankara tartımları öğretiminde kullanılabilir.
- Re Hüseyni dizisi öğretiminde kullanılabilir.
- Dm, G, F tonları ve akorlarının öğretiminde kullanılabilir.
- Makamsal ve tonal düzenlemedeki perdeler şöyledir.

Makamsal Perdeler

Tonal Perdeler

4.4.5. KARABİBER AŞ MO'LUR

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No:1634
İNCELEME TARİHİ: 22.2.1978

YÖRESİ

KONYA_Aksaray

KİMDEN ALINDIĞI

AHMET GÜRSES

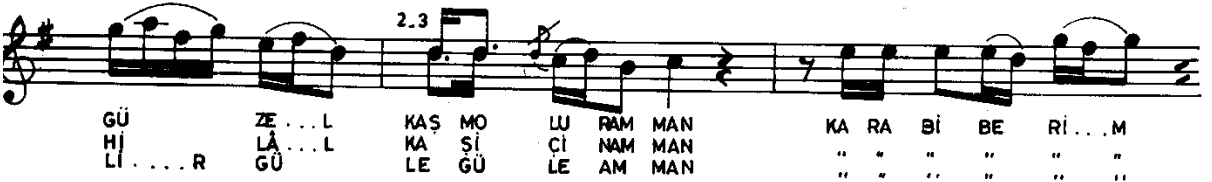
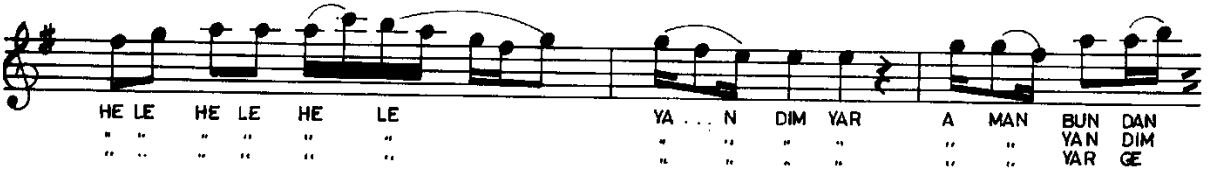
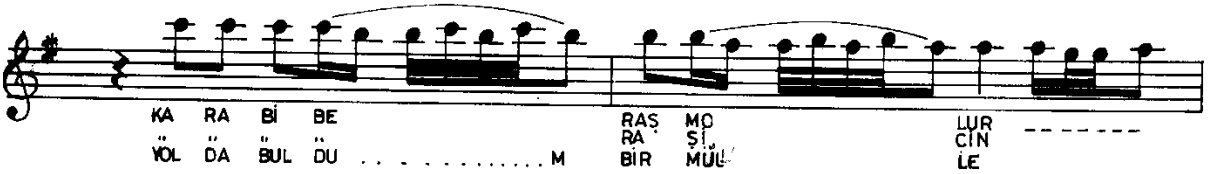
SÜRESİ:

DERLEYEN
M. SARISÖZEN

DERLEME TARİHİ
4.2.1948

KARABİBER AŞMO'LUR

NOTAYA ALAN
M. SARISÖZEN

KARABİBER AŞMO'LUR
(Sahite - 2)

Bİ BE RİM Bİ BE RİM TOP TOP ŞE KE Rİ... M ŞE KE RİM
ŞE KE RİM NA SI LE DE Lİ... M E DE LİM E DE LİM
NE RE YE Gİ DE Lİ... M Gİ DE LİM Gİ DE LİM

Karabiber aşm' olur (Hele hele hele yandım yar (aman)

Bundan güzel kaş m' olur (aman)

Karabiberim biberim biberim

Top top şekerim şekerim şekerim

Nasıl edelim edelim edelim

Nereye gidelim gidelim gidelim

Karabiber aş için (Hele hele hele yandım yar (aman)

Yandım hilal kaş için (aman)

Bağlantı...

Yolda buldum bir mülle (Hele hele hele yar (aman)

Yar gelir güle güle (aman)

KARA BİBER AŞM'OLUR

YÖRESİ: AKSARAY

DÜZENLEME: ALİ KEMAL ŞİRİN

♩ = 100

MLDK

GİTAR

RİTM

3

KA- RA Bİ- BER
KA- RA Bİ- BER
YOL DA BUL- DUM

Am Am G C C

6

AŞ - MO- LUR HE- LE HE- LE HE- LE - YAN DIM YAR
AŞ- İ - ÇİN
BİR MÜL - LE

G Am Am Em Em Em

KARA BİBER AŞMOLUR
SAYFA 2

9

A- MAN BUN- DAN GÜ - ZEL KAŞ -MO -LUR A- MAN
YAN- DIM Hİ LAL KAŞ İ -ÇİN A- MAN
YAR -GE LİR GÜ LE GÜ- LE A- MAN

Am Am G C

11

KA- RA Bİ- BE RİM B-İ BE RİM Bİ- BE- RİM

C C G C

13

TOP TOP ŞE- KE- RİM ŞE- KE RİM ŞE- KE- RİM

C C G C

4.4.5.1. Kara Biber Aş m'olur Türküsü Teknik Özellikleri ve Eğitim Kazanımları

- Birim vuruşu 1/4 olan türkünün usûlü ana usûllerden 4/4 olup kalıbı sofyanıdır. Kırık hava formundaki türkünün ses genişliği 10 'lu aralıktır.
- Hece ölçüsü 8 'li durağı 5+3 tür.
- Müstezat ayağı öğretiminde kullanılabilir.
- 4/4 ritim kalıbı ve Sofyan usulü öğretiminde kullanılabilir.
- Ankara, Tatvan, Karaman tartım kalıpları öğretiminde kullanılabilir.
- İnce Do sesi öğretiminde kullanılabilir.
- C, G, Am, Em tonları ve akorlarının öğretiminde kullanılabilir.
- Makamsal ve tonal düzenlemedeki perdeler şöyledir.

Makamsal Perdeler

Tonal Perdeler

4.4.6 DAMDAN DAMA ATLAN YAR

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA NO: 636
İNCELEME TARİHİ: 15/3/1974

YÖRESİ
NİĞDE-AKSARAY

KİMDEN ALINDIĞI
MEHMET AKÇA

SÜRESİ:

DERLEYEN
M. SARISOZEN

DERLEME TARİHİ
9-12-1963

NOTAYA ALAN
M. SARISOZEN

DAMDAN DAMA ATLAN YAR

DAM DAN DA MA AT LAN YÂR OS MA NA YAN DIM PÜS KÜL LE Rİ SARKAN
YÂR BİR DA NEM PÜS KÜL LE Rİ SARKAN YÂR BİR-DA NEM E LET TİM DE GEL ME
Dİ OS MA NA YAN DIM HO RUZ LAR DAN KOR KAN YÂR BİR DA NEM
HO RUZ LAR DAN KOR KAN YÂR BİR DA NEM OS MA NA BİM EV DE Mİ EV DE Mİ
ÜÇ O DA LI YER DE Mİ YER DE Mİ AH GA DI FE Lİ EV DE Mİ EV DE Mİ

(1)

DAMDAN DAMA ATLAN YAR..... (Osmana yandım)
PÜSKÜLLERİ SARKAN YAR..... (Bir danem)
EL ETTİMDE GELMEDİ..... (Osmana yandım)
HORUZLARDAN KOR KAN YAR..... (Bir danem)

(Bağlantı)

{ OSMAN ABİM EVDEMİ EVDE Mİ
ÜÇ ODALI YERDE Mİ YERDE Mİ
AH GADİFELİ EVDE Mİ EVDE Mİ

(2)

TERLİĞİMİN TEPESİ..... (Osmana yandım)
GÜL KOKUYOR NEFESİ..... (Bir danem)
KARŞI KÖYDEN GELİYOR..... (Osmana yandım)
NAZLI YARIMIN SESİ..... (Bir danem)

(Bağlantı)

DAMDAN DAMA ATLAN YAR

YÖRESİ: AKSARAY

DÜZENLEME: ALİ KEMAL ŞİRİN

♩ = 95

MLDK

Dam- dan da- ma at- lan yar Os- ma- na yan- dım -
Ter- li- ği- min te- pe- si

GİTAR

Dm -Dm Gm -Dm

RİTM

3

Püs- kül- le- ri sar- kan yar - bir da- nem Püs- kül- le- ri sar- kan yar - bir da- nem
Gül ko- ku- yor ne- fe- si - bir da- nem Gül ko- ku- yor ne- fe- si - bir da- nem

Gm -F Dm Gm -F Dm

5

Ei et- tim- de gel- me- di Os- ma- na yan- dım -
Kar- şı köy- den ge- li- yor

Dm -Dm Gm -Dm

DAMDAN DAMA ATLAN YAR
SAYFA 2

7

Ho-ruz-lar-dan kor-kan yar bir da-nem Os-man a-bim ev-de-mi ev-de-mi
Naz-li ya-ri-min se-si bir da-nem

Gm F Dm Gm F C Dm

9

üç o-da-li yer-de-mi yer-de-mi ah ga-di-fe-li yer-de-mi yer-de-mi

Gm F C Dm Gm F C Dm

DAMDAN DAMA ATLAN YAR (OSMANA YANDIM)
PÜSKÜLLERİ SARKAN YAR (BİR DANEM)
EL ETTİM DE GELME Dİ (OSMANA YANDIM)
HORUZLARDAN KORKAN YAR (BİR DANEM)

TERLİĞİMİN TEPEŞİ (OSMANA YANDIM)
GÜL KOKUYOR NEFESİ (BİR DANEM)
KARŞI KÖYDEN GELİYOR (OSMANA YANDIM)
NAZLI YARIMIN SESİ (BİR DANEM)

NAKARAT

OSMAN ABİM EVDE Mİ EVDE Mİ
ÜÇ ODALI YERDE Mİ YERDE Mİ
AH GADİFELİ EVDE Mİ EVDE Mİ

4.4.6.1. Damdan Dama Atlan Yar Türküsü Teknik Özellikleri ve Eğitim Kazanımları

- Birim vuruşu 1/4 olan türkü iki ana usûl barındırmakta olup bunlar 4/4 ve 6/4 'lüktür. Formu kırık hava, ses genişliği 9 'lu aralıktır.
- Hece ölçüsü 7 'li durağı 4+3 tür.
- Kerem ayağı öğretiminde kullanılabilir.
- Hüseyini makam dizisi öğretiminde kullanılabilir.
- 6/4, 4/4 ritim kalıpları ve Sofyan usulü öğretiminde kullanılabilir.
- Tatvan, Bursa, Ankara tartım kalıpları öğretiminde kullanılabilir.
- Re Hüseyini dizisi öğretiminde kullanılabilir.
- Dm, Gm, F, C tonları ve akorlarının öğretiminde kullanılabilir.
- Makamsal ve tonal düzenlemedeki perdeler şöyledir.

Makamsal Perdeler

Tonal Perdeler

(BENİM ATIM)
(Saffet Efendi)
(Sahife-2)

SUC LA RI MI AF FE TE FEN Di BE Ni
" " " " " " " " " "
" " " " " " " " " "

BU RA LAR DAN AL Gi DE FE N Di
" " " " " " " " " "
" " " " " " " " " "

N. Uysal

—1—

Hey, BENİM ATIM SU YERLERDE EŞİNİR ey (Amman amman ben yandım amman)
AYAĞINA DEĞEN TAŞLAR AŞINIR AMMAN
AH (AMMAN2) SAFFET EFENDİ
Bağlantı:— SUÇLARIMI, AFFET EFENDİ
BENİ BURALARDAN, AL GİT EFENDİ.

—2—

Hey, KOCA KUŞUN YÜKSEKTEDİR OYUNU ey (Amman amman ben yandım amman)
DEYME BİR ŞAHİNE VERMEZ PAVINI AMMAN.
Bağlantı.

—3—

Hey, ÜÇ GİDERDE BEŞ ARDIMA BAKARIM ey (Amman amman ben yandım amman)
GÖZLERİMDEN KANLI YAŞLAR DÖKERİM AMMAN.
Bağlantı.

SAFFET EFENDİ

YÖRESİ: AKSARAY

DÜZENLEYEN: ALİ KEMAL ŞİRİN

♩ = 100

MLDK

GİTAR

RİTM

5

HEY

A- tı o- lan a- man el a- tı- na
Ko- ca ku- şun a- man yük- sek - te- dir

Dm Dm

8

bi- ner - mi vay vay saz - - - -
o- yu - nu vay vay

G C G C G C

11

Yi- ğit o- lan a- man ik- ra- rın - dan dö- ner- mi de vay - vay
Değ- me bir şa - hi- ne a- man a - man ver - mez- pa- yı - nı

Dm Dm Dm Dm G G

14

Ah a- man a - man Saf- fe- de fen - di Suç- la - rı - mı

17

Af- fe- de - fen - di Be- ni bu- ra - lar - dan Al git- e- fen di

ATI OLAN EL ATINA BİNER Mİ
YİĞİT OLAN İKRARINDAN DÖNER Mİ

KOCA KUŞUN YÜKSEK T'OLUR OYUNU
DEĞME BİR ŞAHİNE VERMEZ PAYINI

NAKARAT

AHAMAN AMAN
SAFFET EFENDİ
SUÇLARIMI AFFET EFENDİ
BENİ BURALARDAN
AL GİT EFENDİ

4.4.7.1. Saffet Efendi Türküsü Teknik Özellikleri ve Eğitim Kazanımları

- Birim vuruşu 1/4 lük olan türkünün usûlü 4/4 lük kalıbı sofyanıdır. Formu kırık hava ses genişliği 11 ‘li aralıktır.
- Hece ölçüsü 11 ‘li ve durağı 6+5 dir.
- Kerem ayağı öğretiminde kullanılabilir.
- Hüseyini ve Karcıgar makam dizileri eğitiminde kullanılabilir.
- 4/4 ritim kalıbı ve Sofyan usulü öğretiminde kullanılabilir.
- Tatvan, Ankara, Karaman, Gelibolu, Bursa tartım kalıpları öğretiminde kullanılabilir.
- LA BEMOL ve Mİ BEMOL sesleri öğretiminde kullanılabilir.
- C, F, G, Dm, Eb, tonları ve akorlarının eğitiminde kullanılabilir.
- Makamsal ve tonal düzenlemedeki perdeler şöyledir.

Makamsal Perdeler

Tonal Perdeler

SIRA SIRA KAZANLAR

YÖRESİ: AKSARAY

DÜZENLEME: ALİ KEMAL ŞİRİN

♩ = 90

MLDK

SAZ - - - - -

GİTAR

E F - Dm E E F - Dm E

RİTM

3

Sı- ra sı- ra ka- zan- lar ge- lin ge- lin Ka- ra ya- zı ya- zan- lar am- man
Git- dal- dan ki- raz de- şir Di- bin- de- kah - ve pi - şir

Am - Am E F Dm E

5

Ka- ra ya- zı ya- zan- lar vay vay Cen- net yü- zü gör- me- sin Ge- lin ge- lin
Di- bin- de- kah- - ve pi - şir Her kah- ve- yi iç- tik- çe

F Dm E Am - Am E

7

A- ra- mı- zı bo- zan- lar am- man A- ra- mı- zı bo- zan- lar vay- vay
 Be- ni ak- lı - na dü - şür Be- ni ak- lı - na dü - şür

F Dm E F Dm E

9

A be- nim naz - lı ya - rım am- man Çor- ba- sı- tuz - lu ya - - rım vay vay

F Dm E F Dm E

SIRA SIRA KAZANLAR (GELİN GELİN)
 KARA YAZI YAZANLAR (AMMAN)
 KARA YAZI YAZANLAR (VAY VAY)
 CENNET YÜZÜ GÖRMESİN (GELİN GELİN)
 ARAMIZI BOZANLAR (AMMAN)
 ARAMIZI BOZANLAR (VAY VAY)

GİT DALDAN KIRAZ DEŞİR (GELİN GELİN)
 DİBİNDE KAHVE PİŞİR (AMMAN)
 DİBİNDE KAHVE PİŞİR (VAY VAY)
 HER KAHVEYİ İÇTİKÇE (GELİN GELİN)
 BENİ AKLINA DÜŞÜR (AMMAN)
 BENİ AKLINA DÜŞÜR (VAY VAY)

NAKARAT

A BENİM NAZLI YARİM AMMAN
 ÇORBASI TUZLU YARİM VAY VAY

4.4.8.1. Sıra Sıra Kazanlar Türküsü Teknik Özellikleri ve Eğitim Kazanımları

- Birim vuruşu 1/4 olan türkünün usûlü 7/4 'luktur. Formu kırık hava, ses genişliği 6 'lı aralıktır.
- Hece ölçüsü 7 'li olup durağı 4+3 tür.
- Bozlak ayağı öğretiminde kullanılabilir.
- Hicaz makam dizisi eğitiminde kullanılabilir.
- 7/4 ritim kalıbı ve Devr-i Turan usûlü eğitiminde kullanılabilir.
- Tatvan, Ankara tartım kalıplarının eğitiminde kullanılabilir.
- Mi hicaz dizisi öğretiminde kullanılabilir.
- SOL DİYEZ sesi eğitiminde kullanılabilir.
- E, F, Dm, Am tonları ve akorlarının eğitiminde kullanılabilir.
- Makamsal ve tonal düzenlemedeki perdeler şöyledir.

Makamsal Perdeler

Tonal Perdeler

4.4.9. SÜPÜRGESİ YONCADAN

Repertuar No :2963

SÜPÜRGESİ YONCADAN

2/4 2963 inc. 11.5.1963

sü pür ge si yon ca dan sü pür ge si yon ca dan
 ga yet be li in ce den ben se ni sa
 ki ni rim ben se ni sa ki ni rim
 yer de ki ka rin ca dan yer de ki ka
 rin ca dan his ni m sa fi den de ni
 as ka du pür düz be ni şir ki da mız
 da lı dir der de da mız söy le dir

SÜPÜRGESİ YONCADAN

YÖRESİ: AKSARAY

DÜZENLEME: ALİ KEMAL ŞİRİN

♩ = 100

MLDK

SAZ

GİTAR

RİTM

4

SAZ

Am G Am G Am G

7

1 Sü- pür- ge- si yon - ca- da - n sü- pür- ge- si -

2 Ben se- ni- sa - kı - m- ri - m ben se- ni- sa -

Am G

10

yon - ca- da - n Ga- yet be - li in - ce- de -

ki - m- ri - m Yer- de- ki - ka - rn ca- da -

Am G Am G

13

- n ga-yet be - li in - ce-de - - n A-lim şa-şır- -
n yer-de- ki - ka - rın ca- da - n

Em G Am Am Em G

16

di- n be-ni Aş-ka dü-şür - dün be-ni -

Am Am G G Am Am

19

Aş-ka- da - mı ağ - la- tı r a- man Der- da- da - mı

G G Am Am Em G

22

Söy - le- ti - r

Am Am

Süpürgesi yoncadan
Aman gayet belin inceden
Ben seni sakınırım
Aman yerdeki karıncadan

Âlim şaşırın beni
Aşka düşürdün beni
Aşk adamı ağlatır
Aman dert adamı söyletir

Süpürgesi bağlama
Kömür gözlüm ağlama
Ben buralı değilim
Bana meyil bağlama

4.4.9.1. Süpürgesi Yoncadan Türküsü Teknik Özellikleri ve Eğitim Kazanımları

- Birim vuruşu 1/4 olan türkünün usûlü 4/4 'lük kalıbı sofyandır. Kırık hava formunda olup ses genişliği 11 'li aralıktır.
- Hece ölçüsü 7 'li durağı 4+3 tür.
- Kerem ayağı öğretiminde kullanılabilir.
- Karcıgar ve Hüseyini Makam dizileri eğitiminde kullanılabilir.
- 4/4 ritim kalıbı ve Sofyan usulü eğitiminde kullanılabilir.
- Tatvan, Ankara, Karaman, Bursa tartım kalıpları eğitiminde kullanılabilir.
- FA DİYEZ, DO DİYEZ, Sİ BEMOL sesleri öğretiminde kullanılabilir.
- Em, Am, G, C tonları ve akorlarının öğretiminde kullanılabilir.
- Makamsal ve tonal düzenlemedeki perdeler şöyledir.

Makamsal Perdeler

Tonal Perdeler

4.4.10. ŞERİF HANIM

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA NO: 804
İNCELEME TARİHİ 4. 10. 1974

YÖRESİ
AKSARAY

KİMDEN ALINDIĞI
AHMET GÜRSES

SÜRESİ

DERLEYEN
M. SARISOZEN

DERLEME TARİHİ
28. 4. 1943

NOTAYA ALAN
M. SARISOZEN

ŞERİF HANIM

HEY HE HEY

ŞE RİF HA NIM
ŞU BER BE RİN
ŞU BİR BE RİN

A TA DA Bİ NER ES Tİ RİR A MAN
US TU RA Sİ KES KİN DİR
PEŞ TE MA LI İP LİK TİR

BEN YAN DI MA MAN SÜR ME Lİ MAN MAN

PAR MAK LA RİN
VAL LAH BİL LAH
VAL LAH BİL LAH

ŞERİF HANIM
(Sayfa 2)

Ü ZEN Gİ YE KES Tİ RİR A MAN
O YAR BA NA KÜS KÜN DÜR
BE NİM YA RİM KEK LİK DİR

ŞE RİF HA NİM TEN HA LAR DA

KO NU ŞA 'LİM İS SİZ LAR DA

BU LU ŞA LIM

-1-

Hey hey hey
ŞERİF HANIM ATA DA BİNER ESTİRİR (Aman ben yandım aman sürmelim aman)
PARMAKLARIN ÜZENGİYE KESTİRİR (Aman)

BAĞLANTI

ŞERİF HANIM TENHALARDA KONUŞALIM
İSSİZLARDA BULUŞALIM

-2-

Hey hey hey
ŞU BERBERİN USTURASI KESKİNDİR (Aman ben yandım aman sürmelim aman)
VALLAH BILLAH O YAR BANA KÜSKÜNDÜR (Aman)

BAĞLANTI

-3-

Hey hey hey
ŞU BERBERİN PEŞTEMALİ İPLİKTİR (Aman ben yandım aman sürmelim aman)
VALLAH BILLAH BENİM YARİM KEK LİK DİR (Aman)

BAĞLANTI

ŞERİF HANIM

YÖRESİ: AKSARAY

DÜZENLEME: ALİ KEMAL ŞİRİN

♩ = 100

MLDK SAZ - - - - -

GİTAR Am - - Am F - - Dm E

RİTM

3 SAZ - - - - -

Am - - Am Am - - Am

5 HEY HEY - - HEY Şe - rif Ha-nım

F - - F E - - Am - - Am

8 a- ta da- bi- ner es - ti- rir a- man ben yan- dım a- man

Am - - Am F - - F Dm - - F

RİTM

ŞERİF HANIM
SAYFA 2

11

sür- me- lim a- man SAZ - - - -

Am Am Am

14

SAZ - - - - Par- mak- la- rın a- man ü- zen- gi- - ye

Am Am Am Am F F

17

kes - ti- rir a- man - - Şe- rif Ha- nım - - ten- ha- lar- da

E F E F E Am

20

ko- nu- şa- lım - - ı- s- sız- lar- da bu- lu- şa- lım - -

E F E Am F Dm

Hey hey hey
Şerif Hanım ata da biner estirir (Aman ben yandım aman sürmelim aman)
Parmakların üzengiye kestirir (aman)
Şerif Hanım tenhalar da konuşalım
Issızlarda buluşalım

Hey hey hey
Şu berberin usturası keskindir (Aman ben yandım aman sürmelim aman)
Vallah billâh o yar bana küskündür (aman)

Hey hey hey
Şu berberin peştemali iplikdir (Aman ben yandım aman sürmelim aman)
Vallah billâh benim yârim kekkiktir (aman)

4.4.10.1. Şerif Hanım Türküsü Teknik Özellikleri ve Eğitim Kazanımları

- Birim vuruşu 1/4 olan türkünün usûlü ana usûllerden olan 4/4 lük olup kalıbı sofyanıdır. Formu kırık hava ses genişliği 10 ‘lu aralıktır.
- Hece ölçüsü 11 ‘li durağı 6+5 dir.
- Bozlak ayağı öğretiminde kullanılabilir.
- Hicaz makam dizisi eğitiminde kullanılabilir.
- 4/4 ritim kalıbı ve Sofyan usulü öğretiminde kullanılabilir.
- Tatvan, Ankara, Karaman, Gelibolu tartım kalıpları eğitiminde kullanılabilir.
- SOL DİYEZ, İNCE DO DİYEZ, İNCE RE DİYEZ ve ince mi sesleri öğretiminde kullanılabilir.
- Mi hicaz dizisi eğitiminde kullanılabilir.
- Am, F, Dm, E tonları ve akorlarının öğretiminde kullanılabilir.
- Makamsal ve tonal düzenlemedeki perdeler şöyledir.

Makamsal Perdeler

Tonal perdeler

4.5. TRT Repertuarına Alınma Aşamasında Olan Türküler

4.5.1. NACİYEM

NACİYEM

YÖRESİ: AKSARAY

DÜZENLEME: ALİ KEMAL ŞİRİN

♩ = 110

MLDK

SAZ

GİTAR

RİTM

3

SAZ

De-re bo-yu gi-de-lim
Sap ben-den-ke-ser-ben-den

6

Na-ci-yem - Ko-yun ku-zu gü-de-lim - Na-ci-yem
Git-mi-yor e-ser ben-den

9

İ-ki-mi-zi gör-müş-ler Na-ci-yem - Na-sıl in-kar e-de-lim -
Ke-ser - se Al-lah ke-ser Kim ke-ser se-ni ben-den

NACİYEM
SAYFA 2

12

Na- ci - yem Öy- lo-lur-da e-lin gi-zı öy - lo - lur

Dm - E F - F Dm - E

15

el- ler sa- rar yü-re- ği - ni der - do - lur

F - F Dm - E

DERE BOYU GİDELİM (NACİYEM)
KOYUN KUZU GÜDELİM (NACİYEM)
İKİMİZİ GÖRMÜŞLER DE (NACİYEM)
NASIL İNKAR EDELİM (NACİYEM)

SAP BENDEN KESER BENDEN (NACİYEM)
GİTMİYOR ESER BENDEN (NACİYEM)
İKİMİZİ GÖRMÜŞLER DE (NACİYEM)
NASIL İNKAR EDELİM (NACİYEM)

4.5.1.1. Naciye Türküsü Teknik Özellikleri ve Eğitim Kazanımları

- Birim vuruşu 1/4 olan türkünün usûlü 2/4 'lük olup kalıbı nim sofyandır. Formu kırık hava, ses genişliği 6 'lı aralıktır.
- Hece ölçüsü 7'li, durağı 4+3 tür.
- Hicaz makam dizisi öğretiminde kullanılabilir.
- 4/4 ritim kalıbı ve Sofyan usulü eğitiminde kullanılabilir.
- Tatvan, Bursa, Gelibolu, tartım kalıplarının eğitiminde kullanılabilir.
- Mi hicaz dizisi öğretiminde kullanılabilir.
- DO DİYEZ ve SOL DİYEZ sesleri öğretiminde kullanılabilir.
- Dm, E, F tonları ve akorlarının öğretiminde kullanılabilir.
- Tonal düzenlemede kullanılan perdeler şöyledir.

Tonal Perdeler

4.5.2. DUVAR ÜSTÜNDE DUVAR

DUVAR ÜSTÜNDE DUVAR

YÖRESİ: AKSARAY

DÜZENLEME: ALİ KEMAL ŞİRİN

♩ = 105

MLDK

GİTAR

RİTM

DU- VAR ÜS- TÜN- DE DU - VAR
YI- LAN AK- LI KA - RA - LI

A- MAN NE- VAR SEV - Dİ - ĞİM NE VAR O- TUR- MUŞ -TA
A- MAN Sİ- NEM KOY - GUN YA - RA - LI SOR- SAM SÖY- LER-

The musical score is written in 4/4 time with a tempo of 105 beats per minute. It consists of three systems. The first system shows the MLDK (Melody) part with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The GİTAR (Guitar) part is in the same key and time, with chords Dm, Gm, F, Dm, Gm, and F. The RİTM (Rhythm) part is in the same key and time, with a bass clef and a pattern of eighth notes. The second system starts at measure 4 and includes lyrics: 'DU- VAR ÜS- TÜN- DE DU - VAR' and 'YI- LAN AK- LI KA - RA - LI'. The GİTAR part has chords Dm, Dm, Dm, Gm, and Dm. The RİTM part has a pattern of eighth notes with rests. The third system starts at measure 7 and includes lyrics: 'A- MAN NE- VAR SEV - Dİ - ĞİM NE VAR O- TUR- MUŞ -TA' and 'A- MAN Sİ- NEM KOY - GUN YA - RA - LI SOR- SAM SÖY- LER-'. The GİTAR part has chords Gm, Gm, F, Dm, Dm, and Dm. The RİTM part has a pattern of eighth notes with rests.

DUVAR ÜSTÜNDE DUVAR
SAYFA 2

10

AĞ - LI - YOR A- MAN AS- KER OL - MA - DIK KİM VAR
Mİ NA - NA A- MAN A- CEP AS - LI NE - RE - Lİ

Gm - Dm Gm - Gm F - Dm

13

KON -MA BÜL - BÜL KON- MA DA- LIM BOŞ DE - ĞİL

Dm - Gm F - Dm

15

GÜL - SEM OY- NA- SAM- DA GÖN- LÜM HOŞ DE - ĞİL

Gm - F G - Dm

DUVAR ÜSTÜNDE DUVAR (AMAN)
NE VAR SEVDİĞİM NE VAR
OTURMUŞ TAAGLIYOR (AMAN)
ASKER OLMADIK KİM V AR

YILAN AKLI KARALI (AMAN)
SİNEM KOYGUN YARALI
SORSAM SÖYLER Mİ BANA (AMAN)
ACEPASLI NERELİ

NAKARAT

KONMA BÜLBÜL KONMA DALIM BOŞ DEĞİL
GÜLSEM OYASAM DA GÖNLÜM HOŞ DEĞİL

4.5.2.1. Duvar Üstünde Duvar Türküsü Eğitim Kazanımları

- Birim vuruşu 1/4 olan türkünün usûlü 4/4 'lük kalıbı sofyandır. Kırık hava formunda olup ses genişliği 7 'li aralıktır.
- Hece ölçüsü 7 'li olup durağı 4+3 tür.
- Hüseyini makam dizisi eğitiminde kullanılabilir.
- 4/4 ritim kalıbı ve Sofyan usulü öğretiminde kullanılabilir.
- Tatvan, Ankara, Gelibolu tartım kalıpları öğretiminde kullanılabilir.
- Re hüseyini dizisi öğretiminde kullanılabilir.
- Dm, Gm, F, C tonları ve akorlarının öğretiminde kullanılabilir.
- Tonal düzenlemede kullanılan perdeler şöyledir.

Tonal Perdeler

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde, toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgulara ve yorumlara dayalı olarak ulaşılan sonuçlara ve bu sonuçlara yönelik öneriler araştırmanın alt problemleri doğrultusunda ele alınarak yer verilmiştir.

5.1. Sonuçlar

Araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlar araştırmanın alt problemleri doğrultusunda aşağıda verilmiştir.

1. TRT repertuvarında Aksaray yöresine kayıtlı 23 adet türküye ulaşılmıştır.
2. Elde edilen türküler form, konu ve müziksel açıdan tasnif edildikten sonra ilk ve ortaöğretim düzeyinde eğitim müziği olarak düzenlenebilecekler ses genişliği, edebi metin ve müzikal açıdan seviye değerlendirmeleri ile tespit edilmiştir. Bu tespitler MEB Talim Terbiye Kurulunca yayımlanan Müzik Dersi Öğretim Programında yer alan ölçütler çerçevesinde gerçekleştirilmiştir.
3. Halen TRT repertuvarında olmayan fakat çalışma kapsamında değerlendirilebilecek 2 Aksaray Türküsü de eldeki verilere ilave edildikten sonra eğitim müziği olarak düzenlenebilecek 12 eser üzerinde çalışma yapılmıştır.
4. Yapılan çalışmalarda her bir eser için *birim vuruş, ölçü sayısı, ses genişliği, hece ölçüsü, durak yapısı, makamı- ayağı analizleri* yapılmıştır. Bu analizler sonucu elde edilen verilere göre eserlerin eğitim-öğretim sürecinde sağlayacağı kazanımlar her bir eser için ayrıca belirtilmiştir.
5. Türkülerin asıl notaları çalışma içinde verilirken geleneksel müziğimizde kullanılan perdeleri barındırmayan melodika, gitar, flüt gibi çalgılarla ile de çalınabilecek, koro olarak seslendirilebilecek, ritim çalgıları ile eşlik edilebilecek şekilde kolay öğrenme - öğretme süreci sağlayacak nitelikte tekrar düzenlenmiştir.
6. Bu çalışmaların yanı sıra TRT repertuvarında yer alıp da düzenleme yapılamamış Aksaray türkülerinin notalarına, kaynak teşkil etmesi açısından yine bu çalışmanın ekler bölümünde yer verilmiştir.

5.2.Öneriler

Bu çalışmanın sonucunda Aksaray yöresinin Orta Anadolu Bölgesinde yer alması, tarihinde birçok medeniyete ev sahipliği yapması ve bu tarihsel süreçte zengin bir müzik ve edebiyat kültürüne sahip olmasına rağmen ulaşılabilir yazılı kaynakların azlığı dikkat çekmektedir.

Bu nedenle müzik alanında halk arasında bilinen, söylenen ve sevilen yöre türkülerinin derlenerek ulusal repertuvarımıza dâhil edilmesi;

Derlenen eserlerin sonraki kuşaklara aktarımını hızlandırmak adına eğitim müziği formuna dönüşümünün sağlanması;

İlk ve ortaöğretim düzeyinde türkülerin sevdirmesi ve eğitim sürecinin hızlandırılması açısından yine kültürümüzün temel yapı taşlarından biri olan halk oyunlarının yöre türküleri ile kurgulanması;

Ayrıca bu çalışmanın diğer illerin - yörelerin türküleri için de yapılması;

Bu alanda çalışma yapacak olan araştırmacı ve öğretmenlere önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Akkoyunoğlu, V (2013) *Faruk Kaleli 'nin Halk Müziğine Kazandırdığı Türkülerin Eğitim Müziği Açısından İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Altunsaray, İsmail (2008). *Meslek Türküleri ve Meslek Türkülerini İnceleme Prensipleri*, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Çakır, Burak (2016). *Sivas Yöresine Ait Türkülerin Ritim Kalıpları ve Bu Ritim Kalıplarının Müzik Eğitiminde Uygulanabilirliği*, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Delen, Hasan (2009) *Ozanlık Geleneği ve Halk Ozanı Arif Delen- Aksaray Türküleri*, Karatay Akadem Yayınları
- Demiryürek, Cihan Emel (2002). *Aksaray'ın TRT Türk Halk Müziği Repertuarında Bulunan ve Diğer Aksaray Türküleri*, Aksaray Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları
- Demiryürek, Cihan Emel (2009). *68 Ortaköy-Aksaray Türküleri*, Ortaköy Belediye Başkanlığı Yayınları
- Gazimihal, Mahmut Ragıp (1975). *Türk Nefesli Çalgıları (Türk Ötkü Çalgıları)*, Kültür Bakanlığı, Milli Folklor Araştırma Dairesi Yayınları
- Günay, Umay (1992). *Türkiye'de Âşık Tarzı şiir Geleneği ve Rüya Motifi*, Akçağ Yayınevi,
- Kahveci, Oğuz (2013). *Trabzon Yöresinde Kullanılan Cura Zurna'nın Yapısı ve İcra Edilen Ezgilerden Dokuzu'nun Notaya Alınması*, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Kaptan, Saim (1995). *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri*, Rehber Yayınevi, 1. Baskı, Ankara
- Koyuncu, Süleyman (2001). *İç Anadolu Bölgesindeki Türkülerimizin Türk Musikisi İçindeki Makamsal Karşılıkları*, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- şahin, Mehmet (2010). *Türk Halk Müziğinde Coğrafi Motifler ve Türküler Atlası*, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Yağmur, Fatih (2007). *Kırşehir Türküleri*, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- <http://www.trt.net.tr/Kurumsal/Tarihce.aspx>, Erişim Tarihi: 01.01.2018
- <http://www.aksaraykulturturizm.com/tr>, Erişim Tarihi: 01.01.2018
- <http://aksaray.bel.tr/index.php>, Erişim Tarihi: 01.01.2018

EKLER

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
TMM REPERTUAR SIRA No:455
İNCELEME TARİHİ 22.6.1973

DERLEYEN
M. SARISÖZEN

YÖRESİ
AKSARAY

DERLEME TARİHİ

KİMDEN ALINDIĞI
AHMET GÜRSES

AZİZİYE

NOTAYA ALAN
M. SARISÖZEN

SÜRE

SAZ

1. A Z İ Z İ Y E A Z İ Z İ Y E
2. O ÇAK DA KAH VE KAV RU LUR

DU MAN DA ÇÖK MÜS BOZ YA ZI YA BEN YAN DI MA
DU MA N I GÖ GE SAV RU LUR BEN YAN DI MA

SAZ

MAN MAN KUR BA NO LA
KUŞ LAR YU VA

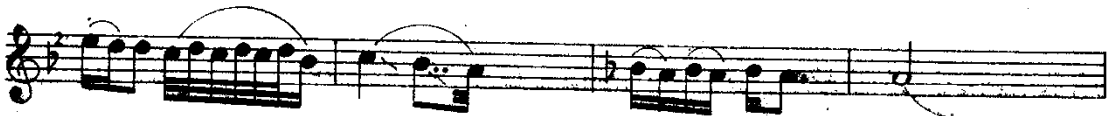
YİM MEM ME DİM TER KİN DE Kİ MOR KU ZU YA HEY
DAN ÇIK MA DAN A NA — S I KIZ DA NA RI LİR HEY

SAZ

A Z İ Z İ Y E
(sayfa 2)

ÇEK T İ M HAN ÇE R İ Ç İ K İ MA D İ K İ R İ K KOL LA

R İ M KALK MA D İ BEN YAN D İ MA MAN

VE R İ N DE BE N İ M

MAV ZE R İ M İ KAR DAŞ KAR DA ŞA BAK MA D İ HEY

h. carabba

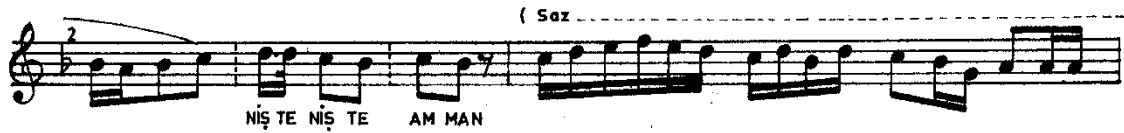
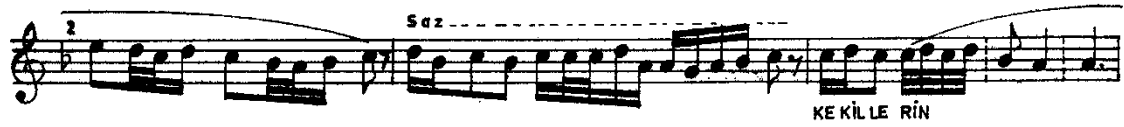
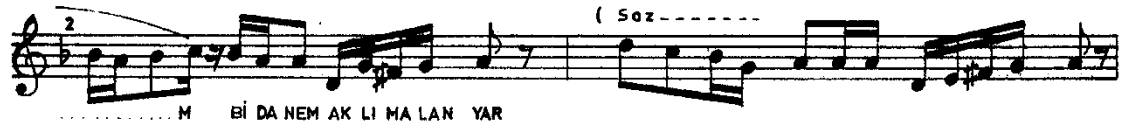
1
AZİZİYE AZİZİYE
DUMAN ÇÖKMÜŞ BOZ YAZIYA BEN YANDIM AMAN
KURBAN OLAYIM MEMMEDİM
TERKİNDEKİ MOR KUZUYA hey

3
OCAKDA KAHVE KAVRULUR
DUMANI GÖĞE SAVRULUR
KUŞLAR YUVADAN ÇIKMADAN
ANASI KIZDAN AYRILIR

2
ÇEKTİM HANÇERİ ÇIKMADI
KIRIK KOLLARIM KALKMADI BEN YAN...
VERİN BENİM MAVZERİMİ
KARDAŞ KARDAŞA BAKMADI hey

4
AZİZİYE UŞAKLARI
TİRABULUS KUŞAKLARI
DİZİLMİŞ AYDAN GELİYOR
AZİZİYE UŞAKLARI

(Beyaz fesli esmer)
 Sahife _ 2

BEYAZ FESLİ ESMER AMMAN AMMAN
 BEYAZ FESLİ ESMER AMMAN AMMAN
 SENSİN BENİM BİDANEM, AKLIM ALAN YAR
 KEKİLLERİN NİŞTE NİŞTE
 KEKİLLERİN NİŞTE NİŞTE AMMAN
 AKLIM ALAN BİDANEM, SENSİN BU İŞTE

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR NO : 3300
İNCELEME TARİHİ : 17. 03. 1989

DERLEYEN

YÖRESİ

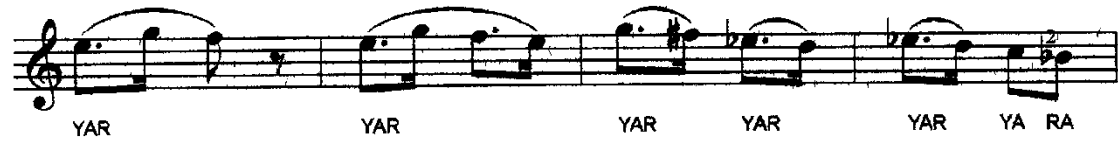
DERLEME TARİHİ

BİR YILDIZ DOĞDU YÜCEDEN

KİMDEN ALINDIĞI

NOTAYA ALAN

SÜRESİ :

-2-

BİR YILDIZ DOĞDU YÜCEDEN

The musical score is written on six staves of music. The lyrics are written below the notes. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a 2/4 time signature. The melody is written in a single line. The lyrics are: KAV LI MIZ VAR DÜN GE. The second staff continues the melody with lyrics: CE DEN A MAN KAV LI MIZ VAR DÜN GE. The third staff has lyrics: CE DEN YAR YAR YAR YAR. The fourth staff has lyrics: YAR YA RA MAN NI YE. The fifth staff has lyrics: DOĞ DUN EV LER YI KAN BEL LER. The sixth staff has lyrics: BÜ KEN YIL DIZ DÖN. The score includes various musical notations such as notes, rests, and accidentals.

KAV LI MIZ VAR DÜN GE

CE DEN A MAN KAV LI MIZ VAR DÜN GE

CE DEN YAR YAR YAR YAR

YAR YA RA MAN NI YE

DOĞ DUN EV LER YI KAN BEL LER

BÜ KEN YIL DIZ DÖN

DALMA BEYİM DALMA ÇAYLAR DERİNDİR (İSTANBUL YOLU)

1 SAZ

3

5

7

9

11

13

Dal ma be yim dal ma çay lar
Yo lu nu bek le yen ta ze
Kıs met te va rı sa Mev lâ

15 de rin dir a man Saz
ge lin " " "
ke rim " " "

18 a man
" " " " "
" " " "

20 be bek oy
" " "
" " "

Dalma beyim dalma çaylar derindir
Yolunu bekleyen taze gelindir
Bize verdi ise Mevla kerimdir
Aman aman aman

İstanbul yolunda kuş katar katar
Eşinden ayrılmış bir keklük öter
Bu ayrılık bize ölümden beter
Aman aman aman

İstanbul yolunu uzak ettiler
Zülüfü gerdana tuzak ettiler
Nazlı yâri bana ırak ettiler
Aman aman aman

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No: 1111
İNCELEME TARİHİ: 14.02.2009

DERLEYEN

YÖRESİ
KONYA - Aksaray

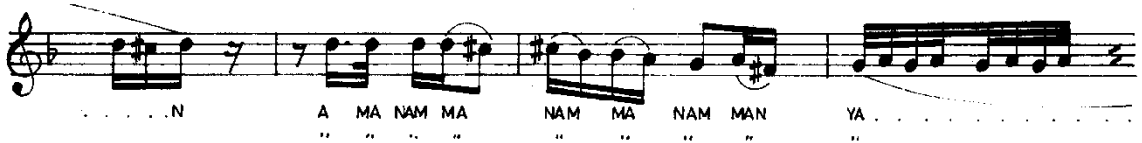
DERLEME TARİHİ

KİMDEN ALINDIĞI
ALİ SANDAL - MEHMET BAŞARAN

EREMEDİM MEFASINA DÜNYANIN

SÜRESİ: ♩ = 82

NOTAYA ALAN

(Sahife - 2)

DÜN YA NİN
TA ZI YI

BÜL BU L KO N MU S SA RA
KA Dİ R ME V LA M BOY LE

YI YA Z NA MIS KON YA NI
YA ZI YI

N A MA NAM MA NAM MA NAM MAN YA

R KON YA NİN KON YA NİN DA
YA ZI YI YA ZI YI DA

LEY LİM LEY LİM YAN DIM YAN DIM YA R

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA NO: 3526
İNCELEME TARİHİ: 18.7.1990

DERLEYEN
ADNAN ATAMAN

DERLEME TARİHİ

YÖRESİ
ORTA ANADOLU

KİMDEN ALINDIĞI
ADNAN TÜRKÖZ

EŞME KAYANIN KAVAKLARI

NOTAYA ALAN
ADNAN ATAMAN

SÜRESİ :

♩. (SERBEST)

YAR YA RE YE Y EŞ ME GAYA NIN GAVAK LARI GÖLGE
BU GÜN E FE LE RİN BAŞI BE LA

LI YAR. YA RE YE Y
LI

YELVUR DU K ÇA YE L VUR DU K ÇA
BEY LE Rİ BEY LE Rİ BEY LE Rİ
BENLE Rİ AK LI MA DÜŞ TÜK ÇE

DE NİZ LE Rİ DA L GA LI
EŞ ME GA YA BE Y LE Rİ
ŞA ŞI Rİ RİM EV Y LE Rİ

M.ÖZBULAK

AMMA NAM MA NEY
YAR SENİ Nİ ÇÜ NOF

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM. NO: 306 #.5.1973

YÖRESİ
KONYA

KİMDEN ALINDIĞI
AŞIK MEHMET
SÜRE:

EVVELÂ BAĞDADA SEFER OLANDA
(GENÇ OSMAN ÇEŞİTLEMESİ)

DERLEYEN
M. SARISÖZEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
M. SARISÖZEN

(SAZ - - - - -)

AH EV VE LÂ BAĞ DADA SE FER O LANIDA

(SAZ - - - - -)

DAL GI LIÇ YA ZİL DI ÇIK TI GEN COS MAN VAH

VAH

(SAZ - - - - -)

O FOF

(SAZ - - - - -)

BAĞ DA DIN KA PI SIN GEN COS MANAÇ TI GÖ REN DÜŞ MAN

(SAZ - - - - -)

LA RIN TED Bİ Nİ ŞAŞ TI KEL LE KOL TU ĞÜN DA ÜÇ GÜN SA VAŞ TI

(SAZ - - - - -)

ŞE HİT LE RE SER DAR O LAN GEN COS MAN VAH VAH

(SAZ - - - - -)

O FOF AS KE RİN Bİ

(SAZ - - - - -)

RU CU GÖ RÜN DÜ VAN DAN KI LİN CİN KAB ZA Sİ GÖ RÜN

(SAZ - - - - -)

MEZ KAN DAN BAĞ DA DI Nİ ÇİN DE TOZ DAN DU MAN DAN

(SAZ - - - - -)

TOZ DU MA Nİ ÇİN DE KA LAN GEN COS MAN VAH VAH

T. Soyata

KOZAN DAĞI
(Sayfa:2)

TE --- R BEY LE RA MA NA MA NAM MAN
DU " " " " " " " " " "

(SAZ ---)

İ KÂ LA Nİ N DE Rİ Dİ A RI TA RAM
CER RAH GÖZ LE Yİ GÖ --- Z LE Yİ A
KI LIN CI DÜ --- Ş MA N KU ŞA N DI A

MA --- N A MAN A LI --- M A LI --- M PEK GÜ ZEL
MA --- N " " " " " " " " " "
MA --- N " " " " " " " " " "

YA Rİ --- M BEN DA YA NA MA --- M SEN E LOĞ
" " " " " " " " " " " "
" " " " " " " " " " " "

LU SU --- N BEN DÜ VE NE MEM
" " " " " " " " " " " "
" " " " " " " " " " " "

BOYLE OKUNUR

NE YA TAR SI --- N KO ZA NO --- Ğ LU

T.Soyd10

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
TİM REPERTUAR SIRA NO: 772
İNCELEME TARİHİ 4. 10. 1974

DERLEYEN
M. SARISOZEN

YÖRESİ
HER YÖREDE BİLİNİR

DERLEME TARİHİ
29. 1. 1946

KİMDEN ALINDIĞI

NOTAYA ALAN
M. SARISOZEN.

MEZER ARASINDA
(KÂZIM)

SÜRESİ

ME ZAR A RA SIN
ME ZAR A RA SIN

DA HAR MA NO LUR MU
DAN AT LA YA MA DIM

ME ZAR A RA SIN DA HAR MA NO LUR MU
ME ZAR A RA SIN DAN AT LA YA MA DIM

KA MA YA RE Sİ NE A MAN DER
CEP HA NEM DÖ KÜL DÜ A MAN TOP

HA NO LUR MU KA MA YI VU RAN DA
LA YA MA DIM BİR TEK DÜŞ MA NI MI

İ MA NO LUR MU KA MA YI VU RAN DA
HAK LA YA MA DIM BİR TEK DÜŞ MA NI MI

MEZAR ARASINDA
(Sayfa 2)

MA NO LUR MU AS LA NIM KÂ
HAK LA YA MA DIM

ZI MIM A MAN YER DE YA TI

YOR KAY TAN BI YIK LA RI A MAN

KA NA BA TI YOR

1
MEZAR ARASINDA HARMAN OLURMU
KAMA YARESİNE (Aman) DERMAN OLURMU
KAMAYI VURANDA İMAN OLURMU

BAĞLANTI,

ASLANIM KÂZİMİM (Aman) YERDE YATİYOR
KAYTAN BIYIKLARI (Aman) KANA BATIYOR

2
MEZAR ARASINDAN ATLAYAMADIM
CEPHANEM DÖKÜLDÜ (Aman) TOPLAYAMADIM
BİR TEK DÜŞMANIMI HAKLAYAMADIM
BAĞLANTI.

TRT. MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T.H.M. No: 328 - 9. 6. 1973

YÖRESİ
AKSARAY BAYMIŞ KÖYÜ
KİMDEN ALINDIĞI
BAYRAM ÇALIŞKAN

DERLEYEN
MUZAFFER SARISOZEN
DERLEME TARİHİ

SÜRE YAYLALAR İÇİNDE ERZURUM YAYLA
(OSMAN EFE)

NOTAYA ALAN
MUZAFFER SARISOZEN

YAY LA LA Rİ ÇİN DE
ER ZU RUM YAY LA ŞE HİR LE Rİ ÇİN DE E FEM
KON YA DIR KON YA ŞE HİR LE Rİ ÇİN DE E FEM
KON YA DIR KON YA VU RUL DU OS
MA NİM ŞEN OL SUN DÜN YA
YAN DIM MAH RUS HA NE YAN DIM SE NİN E LİN DEN
SAZ

YAYLALAR İÇİNDE ERZURUM YAYLA
(Sayfa 2)

ÇI KAR ÇI' KAR PAR MAK LİK TAN BA KA RIM

KON YA SE Nİ A TEŞ LE RE YA KA

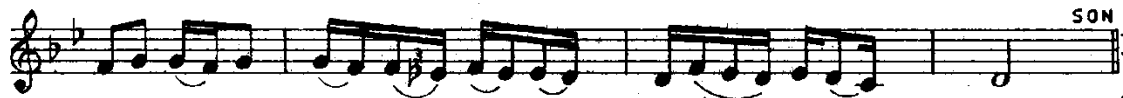
RIM KON YA SE Nİ A TEŞ LE RE YA KA

RIM BİR GÜ NO LUR BEN MU

RA DA ÇI KA RIM

YAN DIM MAH PUS HA NE YAN DIM SE NİN E LİN DEN

SON
h. canbalıba

UZUN HAVALAR

“Ceren Kaçar da Yavruları Kaçamaz” adlı eser Aksaray’ın TRT Türk Halk Müziği Repertuarı Uzun Havalar bölümünde bulunan üç uzun havasından biridir.

Diğer ikisi ise, Âşık Mehmet Akça’nın, TRT Türk Halk Müziği Repertuarı Uzun Havalar bölümünde yer alan 840 Repertuar No. ile **“Siper mi Aldın Şeker Dağının Yolunu”** ve yine aynı bölümde yer alan 844 Repertuar No.lu **“Tonele Vardım da Dayalı Kürek”** isimli eserleridir. Bu eserlerin üçü de repertuvara ses kaydı olarak girilmiş ve fakat notalamaları yapılmamıştır.

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı:	Ali Kemal ŞİRİN	İmza:	
Doğum Yeri:	KONYA		
Doğum Tarihi:	31/05/1978		
Medeni Durumu:	EVLİ		

Öğrenim Durumu

Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
İlköğretim	Yunus Emre İlkokulu		Meram /Konya	1989
Ortaöğretim	M.K. Mevlana Orta Okulu		Meram /Konya	1991
Lise	Selçuklu Teknik Lise ve Endüstri Meslek Lisesi		Meram /Konya	1994
Lisans	Selçuk Üniversitesi	Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği	Meram /Konya	1996/2001
Yüksek Lisans	Necmettin Erbakan Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi	Meram /Konya	2013/2018

İş Deneyimi:	2001 yılından bu yana Müzik Öğretmenliği yapmaktayım, halen Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi Kanun Öğretmeni olarak çalışıyorum
Aldığı Ödüller:	Çeşitli Resmî ve Özel Kurumlardan alınmış Takdir, Teşekkür ve Onur Belgeleri
Tel:	90 505 257 13 32
Adres	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi Konya Yolu Üzeri Merkez / AKSARAY